Årsredovisning 2017

nationalmuseum

Innehållsförteckning

ÖVERINTENDENTENS FÖRORD 1

1. RESULTATREDOVISNING 2

2. INLEDNING 3

2.1 Myndigheten 3

2.2 Personal och kompetensförsörjning 4

2.3 Sammanfattning verksamhet och resultat 6

3. RENOVERING OCH NYA NATIONALMUSEUM 8

4. SAMLINGARNA 10

4.1 Förvärv 10

4.2 Vård och förvaring 12

4.3 Forskning och kunskapsförmedling 15

5. TILLGÄNGLIGHET 18

5.1 Utställningar och lån 18

5.2 Digitalisering 22

5.3 Sociala medier 24

6. PUBLIK OCH PEDAGOGIK 25

6.1 Besökare 25

6.2 Pedagogisk verksamhet 26

6.3 Barn och unga 28

6.4 Specialpedagogik 31

7. SAMVERKAN 32

7.1 Regional närvaro 32

7.2 Internationellt och interkulturellt utbyte 33

7.3 Samarbete för kultur till fler 34

7.4 Moderna Museet 34

8. PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE 35

9. AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET 40

10. KOSTNADER 41

10.1 Medverkans- och utställningsersättning 41

10.2 Lokalkostnader 42

11. FINANSIELL REDOVISNING 43

11.1 Resultaträkning 43

11.2 Balansräkning 44

11.3 Anslagsredovisning 46

11.4 Tilläggsuppgifter och noter 47

11.5 Sammanställning över väsentliga uppgifter 54

UNDERTECKNANDE 55

Förord

Kära publik, skattebetalare, samarbetspartners och uppdragsgivare,

Jag vill rikta ett särskilt tack till er. Utan er skulle Nationalmuseum inte kunna finnas. Det är ni som gör vår verksamhet möjlig. Tack vare er kan vi också lägga ett framgångsrikt 2017 bakom oss. Ett år då vi har mött en helt ny publik genom att vi befunnit oss på flygplatser och tågstationer runt om i landet. Vi har också intensifierat våra internationella samarbeten i utställningsprojekt, allt för att säkra inlån av högsta klass då vi öppnar våra dörrar till Europas modernaste museibyggnad insprängd i ett drygt 150 år gammalt skal. En utmaning som tagit tid men som ni alla kommer att beröras av.

Under året har förberedelserna för att öppna inte bara ett utan två museer pågått. Den 17 juni 2018 öppnar Nationalmuseums filial i samarbete med Stiftelsen Jamtli i Östersund, NM Jamtli. Vi skapar en spegelbild av de högkvalitativa samlingspresentationerna på Blasieholmen i en nybyggd lokal i anslutning till Jamtli och friluftsmuseet. Filialen är resultatet av ett långt och intensivt samarbete mellan institutionerna.

2017 innebar också att Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde gick skilda vägar. Regeringen gav myndigheten och stiftelsen i uppdrag att dela upp verksamheten vilket trädde i kraft den 1 juli. Därför redovisas också Prins Eugens Waldemarsuddes verksamhet bara fram till halvårsskiftet. Uppdelningen innebär dock inte att museerna kommer att sluta samarbeta. I respektive samling finns flera viktiga beröringspunkter kvar.

I samband med uppsägning av museets största magasin slöts en fördelaktig överenskommelse med fastighetsägaren. Myndigheten har under året slutit ett nytt avtal med en annan fastighetsägare och ett modernt och välanpassat magasin håller på att byggas upp för att möta kraven för en långsiktig förvaring av våra samlingar.

2017 innebar också intensiva förhandlingar med Värmdö kommun inför ett övertagande av Porlinsmuseet i Gustavsberg. Under sommaren tog Nationalmuseum tillfälligt över utställningsverksamheten och i februari 2018 har vi tecknat ett slutgiltigt avtal med kommunen om ett övertagande av driften. Detta innebär att Porslinsmuseet åter kan öppna för publik verksamhet, nyrenoverat och anpassat, sommaren 2019.

Sist men inte minst vill jag tacka Nationalmuseums personal för de insatser som gjorts för museet och verksamheten, inte bara under det gångna året utan även under hela renoveringsperioden.

Nu ser vi fram emot återinvigningen av Nationalmuseums nyrenoverade museibyggnad den 13 oktober 2018!

Birgitta Castenfors
Tf Överintendent och myndighetschef

1. RESULTATREDOVISNING

Principer för redovisningen

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde (NMW) redovisar och kommenterar resultatet för 2017 års verksamhet i enlighet med myndighetens förordning (2007:1175) med instruktion och regleringsbrev för 2017 samt förordning (2000:605) kap 3 § 1-2 och ESVs föreskrifter och allmänna råd.

Enligt regeringsbeslut flyttades den del av myndighetens verksamhet som bedrevs vid Prins Eugens Waldemarsudde (PEW) till stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde per halvårsskiftet 2017. Verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde fram t.o.m. 30 juni 2017 redovisas under punkt 8.

Resultatredovisningen anger hur verksamhetens prestationer utvecklats under åren 2015-2017 med avseende på volymer och kostnader där de redovisade kostnaderna omfattar direkta lönekostnader, lokalkostnader och övriga driftkostnader. Gemensamma kostnader som t.ex. administration, IT och ledning har fördelats med de direkta kostnaderna som bas.

För Nationalmuseum har principerna för allokering av gemensam OH gjorts om för att erhålla en mer rättvisande bild genom en restlös fördelning. Jämförelsetalen för 2015 och 2016 har också räknats om enligt samma princip. Beräkningarna för PEWs gemensamma OH har inte ändrats.

Utöver redovisade kostnader för prestationer omfattar myndighetens totala kostnader även butiken.

Resultatredovisningens indelning

Nationalmuseums verksamhet sammanfattas under rubrikerna *Samlingarna*, som omfattar förvärv, vård och förvaring samt forskning och kunskapsförmedling, *Tillgänglighet,* som redovisar utställnings- och låneverksamhet samt insatser för digitalisering av museets samlingar. *Publik och pedagogik* redogör för besökare och visnings- och programverksamhet.

Resultaträkning för Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde

Enligt uppdrag från regeringen avskiljdes myndighetens verksamhet vid Prins Eugens Waldemarsudde (PEW) per den 1 juli 2017 och överfördes istället till stiftelsen Prins Egens Waldemarsudde PEW. Detta innebär att samtliga intäkter och kostnader avseende PEW avser ett halvt år. Se även [11.4] Skillnaden i utfall mellan åren beror framförallt på delningen av myndigheten.

Nationalmuseums intäkter av anslag var ovanligt höga 2016 då ett skadestånd till den tidigare restauratören i museet kostnadsfördes.

När det gäller PEWs resultat beror förändringen utöver halvårseffekten på att myndigheten har allokerat en större del av det tilldelade anslaget till PEW än under samma period året innan och att underskottet 2016 var större än normalt då stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde valde att inte dela ut några medel för att täcka verksamhetens underskott 2016.

Tabell 1	Nationalmuseum (NM)			Prins Eugens Waldemarsudde (PEW)			NM och PEW (NMW)		
Intäkter och kostnader	**2017**	2016	2015	***2017 01.01-06.30***	2016	2015	**2017**	2016	2015
Intäkter av anslag	141 142	151 710	131 136	*7 304*	12 255	12 255	148 447	163 965	143 391
Intäkter av avg. och andra ersättningar	10 606	16 238	20 069	*15 655*	23 202	24 639	26 261	39 441	44 708
Intäkter av bidrag	5 671	5 463	6 503	*1 327*	1 109	3 511	6 998	6 572	10 014
Summa intäkter	**157 420**	173 411	157 708	***24 286***	36 567	40 405	**181 706**	209 978	198 113
Kostnad personal	76 709	76 366	73 010	*10 382*	16 893	15 770	87 090	93 259	88 780
Kostnad lokaler	34 604	34 362	35 896	*3 586*	8 300	8 818	38 190	42 662	44 714
Övrig drift	46 486	63 232	49 435	*9 701*	13 448	16 307	56 187	76 680	65 742
Summa kostnader	**157 798**	173 960	158 341	***23 669***	38 641	40 895	**181 467**	212 601	199 236
Årets kapitalförändring	**-379**	**-549**	**-633**	***618***	**-2 074**	**-491**	**239**	**-2 623**	**-1 123**

2. INLEDNING

MYNDIGHETENS UPPDRAG

Förordning (2007:1175)

1 § Myndigheten Nationalmuseum har till uppgift att främja konsten, konstintresset och konstvetenskapen. Myndigheten ska särskilt levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten och samhällets utveckling samt verka för konstnärlig och kulturell förnyelse. Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället.

2 § Myndighetens ansvars- och samlingsområde omfattar äldre måleri, skulptur, teckning och grafik, företrädesvis från tiden före år 1900, samt porträtt och konsthantverk från äldre tid till nutid.

Regleringsbrev 2017

RB16-1 Utöver vad som framgår av bestämmelserna i 3 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska myndigheten definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat.

2.1 Myndigheten

Nationalmuseum är Sveriges största konst- och designmuseum. Museibyggnaden på Blasieholmen i Stockholm, ritades av den tyske arkitekten Friedrich August Stüler och stod färdig 1866. Byggnaden, som varit stängd sedan 2013 för en omfattande renovering, beräknas öppna igen den 13 oktober 2018.

Förutom de egna samlingarna ansvarar Nationalmuseum även för konstsamlingarna på Gustavsbergs Porslinsmuseum samt de kungliga lustslotten däribland Statens porträttsamling på Gripsholms slott.

UPPDRAG

Nationalmuseum har i uppdrag att bevara kulturarvet och främja konsten, konstintresset och konstvetenskapen. Myndighetens verksamhet för året styrs av regeringens regleringsbrev.

ORGANISATION

Nationalmuseum är en enrådighetsmyndighet ledd av en myndighetschef, Överintendenten.
Sedan 2012 har myndigheten ett Insynsråd med fyra ledamöter utsedda av regeringen. Rådet har under året haft tre möten.

Nationalmuseum har sex avdelningar; Stabsavdelningen samt avdelningarna Samlingar och forskning, Bevarande- och foto, Utställningar, Arkiv och bibliotek samt Publika avdelningen.

MILJÖLEDNINGSARBETE

Myndigheten har under året miljödiplomerat verksamheten i enlighet med SFS (2009:907). Inför diplomeringen har en miljörevision genomförts och en handlingsplan samt miljöpolicy med fastställda miljömål har tagits fram.

JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD

Nationalmuseum strävar efter att spegla samhället i stort med en verksamhet som inbegriper jämställdhet och mångfald i alla delar. Myndigheten arbetar aktivt efter antagen policy med utgångspunkt i diskrimineringslagen (2008:567) och det arbetsgivarpolitiska målet om mångfald i statliga verksamheter.

En särskild grupp vid museet arbetar kontinuerlig t med frågor kring jämställdhet och mångfald och i arbetet med det publika bemötandet i Nya NM har särskilt fokus lagts på tillgänglighets- och mångfaldsfrågor för att säkra att dessa blir en integrerad del av verksamheten i det nya museet och i den framtida organisationen.

Förvärv till Nationalmuseums samlingar görs alltid utifrån ett mångfalds- och jämställdshetsperspektiv i syfte att lyfta fram verk av konstnärer som t.ex. marginaliserats på grund av kön eller etnicitet.

Nationalmuseums intendent med särskild inriktning på genusforskning har under 2017 bland annat samarbetat med Griselda Pollock, Professor i genusvetenskap vid University of Leeds, kring Feminist Curating samt anordnat en seminariedag för museets personal på temat *Inkludering och gemensam värdegrund*.

Under Prideveckan i Stockholm, arrangerade Nationalmuseum olika programpunkter med museianknytning, däribland en workshop kring museers samlande och en wiki-skrivstuga med korta föredrag tillsammans med Wikimedia, Historiska museet, Livrustkammaren, Upplandsmuseet och the Unstraight Museum. I samarbete med Lava och Pride Ung arrangerades workshops för den unga publiken.

TILLGÄNGLIGHET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSVARIATION

Myndigheten arbetar kontinuerligt för att öka tillgängligheten i verksamheten för personer med olika typer av funktionsvariationer.

Arbetet för tillgänglighet utgår från de kriterier och riktlinjer som sammanställts av Myndigheten för delaktighet avseende verksamhet, kommunikation och information samt lokalernas utformning. Vid museet arbetar en kommunikatör med tillgänglighetsfrågor och en intendent med särskild inriktning mot specialpedagogik.

Texter i utställningar produceras alltid utifrån ett tillgänglighetsperspektiv med hänsyn till läsbarhet och webbplatsen följer internationell standard för tillgängligt webbinnehåll enligt WCAG. Tillsammans med Statens fastighetsverk har Nationalmuseum deltagit i planeringen av renoveringen för att museibyggnadens lokaler ska vara anpassade och tillgängliga för alla.

2.2 Personal och kompetensförsörjning

Nationalmuseum är en kunskapsintensiv organisation där förmågan att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetens är avgörande för verksamheten. Målsättningen med kompetensförsörjningen är att säkerställa att verksamhetens behov är tillgodosedda på kort och långt sikt för att på bästa sätt kunna genomföra myndighetens uppdrag.

Då verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde överfördes till Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde från halvårsskiftet 2017, redovisas personalen vid Waldemarsudde endast för årets första sex månader.

Vid halvårsskiftet hade myndigheten Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde sammanlagt 147 månadsavlönade medarbetare. 26 anställningar avslutades därefter och överfördes till Waldemarsudde. Nationalmuseum hade vid årets slut 125 månadsavlönade medarbetare.

Under 2017 har 7 nya medarbetare tillsvidareanställts i myndigheten, 8 anställningar har avslutats och 34 visstidsanställningar genomförts. Utöver tillsvidare- och visstidsanställda har myndigheten haft ca 100 personer på behovsanställning (timavlönade) enligt Anställningsförordningen. Behovsanställningarna som omfattar externa pedagoger, museivakter och säljare i butik men även föreläsare och kurirer (från utländska museer), är helt nödvändiga för att driva verksamheten där uppdragen kan variera mellan några timmar till återkommande arbetspass.

Nationalmuseum har under 2017 kunnat erbjuda praktikplatser för 7 personer. För regeringsuppdragen *Praktik i staten* har en särskild samordnare inom myndigheten utsetts. Under året har 2 nyanlända arbetssökande praktiserat på myndigheten varav den ena kunnat fortsätta som projektanställd. Myndigheten har även haft 2 personer engagerade i arbetsträning. Förutom arbetsmarknadspolitiska praktikplatser har 14 studenter från olika universitet och KY-utbildningar genomfört studiepraktik vid myndigheten.

Kompetensutveckling

Medarbetarna vid myndigheten erbjuds såväl interna som externa kompetenshöjande insatser som kurser och utbildningar, studieresor, internationella konferenser, arbetsgivarsamverkan samt partsgemensamma aktiviteter. Nationalmuseum försöker tillvarata och utveckla den kompetens som finns inom organisationen. Myndigheten har en generös hållning när det gäller att bevilja tjänstledigheter för de anställda. Under 2017 var sammanlagt 9 anställda tjänstlediga för att prova annan anställning eller för studier. Sammantaget bedöms myndigheten ha vidtagit relevanta och tillräckliga åtgärder i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och regleringsbrev.

Personalstruktur

Nationalmuseum har en större andel kvinnliga medarbetare. Könsfördelningen svarar i stort mot den fördelning som finns inom de utbildningar som är adekvata för myndighetens verksamhetsområde. Organisationen präglas generellt av en hög kunskapsnivå, ungefär hälften av samtliga anställda har universitetsexamen eller forskarutbildning.

Medelåldern om 50 år är i stort sett oförändrad sedan flera år tillbaka. Knappt hälften av personalstyrkan vid Nationalmuseum är över 56 år och kan gå i pension inom 10 år vilket gör att pensionsavgångarna kommer att vara stora under flera år framöver. Många befattningar kräver lång utbildning och erfarenhet och kan vara svåra att ersätta. Dock innebär de väntade pensionsavgångarna också en möjlighet att se över personalstrukturen och öppna för nyanställningar på museet vilket myndigheten ser positivet på.

Tabell 2

Antal anställda NMW	2017	2016	2015
Antal anställda kvinnor	84	101	102
Antal anställda män	51	54	52
Totalt antal anställda	135	155	154
Totalt Årsarbetskrafter (ÅAK)	120	132	130
varav män	*47*	*47*	*46*
varav kvinnor	*73*	*85*	*84*

Minskningen av antal anställda beror på att Prins Eugens Waldemarsudde avskiljdes från myndigheten 2017.07.01.

Sjukfrånvaro

Sjuktalen och långtidssjukskrivningarna har stigit jämfört med tidigare år men nivåerna är fortfarande låga. Under året har några anställda drabbats av olyckor utanför arbetet som lett till långtids-sjukfrånvaro. I dessa fall arbetar myndigheten med att underlätta medarbetarnas återgång till jobbet i nära dialog chef och medarbetare. Ökningen av långtidssjukskrivningarna har också påverkats av att en tidigare tjänstledighet gått över i en längre sjukskrivning.

Tabell 3

Sjukfrånvaro %	2017	2016	2015
Kvinnor	4 %	3 %	5 %
Män	3 %	4 %	2 %
Anställda 50 år eller äldre	5 %	3 %	4 %
Anställda 30-49 år	2 %	4 %	4 %
Anställda – 29 år	2 %	1 %	3 %
Total sjukfrånvaro (alla) %	**4 %**	**3 %**	**4 %**
varav andel långtidssjukfrånvaro (över 60 dagar)	*47 %*	*43 %*	*39 %*

Hälsa och arbetsmiljö

En bra arbetsmiljö bidrar till en attraktiv och utvecklande arbetsplats. Arbetet med arbetsmiljön är därför prioriterat och myndigheten arbetar kontinuerligt med att försöka minska sjukfrånvaron både med förbyggande arbetsmiljöarbete och genom att erbjuda friskvårdssubventioner och friskvårdstimme.

Vid museet finns en friskvårdsgrupp som under 2017 erbjudit flera olika aktiviteter som subventionerad massage, dans, stafettävlingar m.m. Personalen har också vid behov möjlighet till rehabilitering och förebyggande insatser inom hälsa och friskvård.

2.3 Sammanfattning verksamhet och resultat

KVALITETSANALYS

I myndigheten förs löpande diskussioner om syfte, förväntningar och värderingar; centrala frågor för verksamheten och för de faktorer som bidrar till den kvalitet som eftersträvas. Hur och på vilket sätt dessa ska kunna bedömas är inte klarlagt då den verksamhet som bedrivs är svår att definiera utifrån mätbara kriterier eller effekter och då tillförlitliga metoder eller system för objektiv värdering av redovisade prestationer saknas. I förekommande fall har kvalitet bedömts utifrån myndighetens uppfattning av genomförda insatser med hänvisning till förutsättningar och befintliga resurser i relation till verksamheten och fastställda målsättningar.

VERKSAMHET I KORTHET

Från och med halvårsskiftet omfattar myndigheten endast Nationalmuseum då verksamhet och personal vid Prins Eugens Waldemarsudde från och med 1 juli 2017 flyttades över till stiftelsen med samma namn i enlighet med regeringsbeslut.

Verksamheten vid Nationalmuseum utgår från uppdraget och museets konstsamlingar med målsättning att levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten och samhällets utveckling. Nationalmuseum ska också verka för konstnärlig och kulturell förnyelse och för att vara en angelägenhet för alla människor i samhället.

Till Nationalmuseums samlingar om ca 700 000 verk, däribland äldre måleri, skulptur, teckningar och grafik samt konsthantverk och design, har under året förvärvats 683 föremål. Flera av förvärven kommer att visas i den planerade samlingspresentationen i Nya NM och förvärven av design inom samtida form har under året kunnat visas i Nationalmuseums och Swedavias vandringsutställning C*rossing Borders/Smart design*.

Under året har två större och fyra mindre utställningar visats på Nationalmuseums Designarena, NM Design, på Kulturhuset Stadsteatern. Årets utställningsverksamhet har även omfattat sommarutställningar på Gustavsbergs Porslinsmuseum samt på Läckö och Gripsholms slott. För att koncentrera krafterna till Nya NM avvecklades verksamheten på NM Design i oktober 2017.

Nationalmuseum har haft fri entré till utställningarna på NM Design liksom till sommarutställningen på Gustavsbergs Porslinsmuseum. Vid införandet av fri entré 2016 ökade besöksantalet på NM Design med 127%. Den kortare utställningsperioden under året bidrog visserligen till minskade besökssiffror men räknat per månad motsvarar antalet besökare föregående års siffror för NM Design vilket visar att fri entré har haft en fortsatt positiv inverkan på besöksutvecklingen.

Digitaliseringen utgör en viktig del av Nationalmuseums arbete för tillgänglighet. Under 2017 tillkom 4 583 nya föremålsposter i museets databas MuseumPlus och ca 3 500 poster har granskats eller uppdaterats. Sammantaget är ca 60%, varav 70% med bild, av Nationalmuseums inventarieförda samlingar registrerade i föremålsdatabasen och tillgängliga för allmänheten via webben. Av samlingarna är måleri- och skulptur- samt konsthantverks- och designsamlingen helt registrerade och Slottssamlingarna och Gustavsbergssamlingen till största delen registrerade i databasen. Av tecknings- och grafiksamlingen återstår stora delar men då samlingen är mycket omfattande är en fullständig digitalisering inom den närmaste framtiden inte realistisk.

Ett avtal med Bildupphovsrätt i Sverige har också gjort det möjligt att publicera bilder på upphovsrättsligt skyddad konst. Drygt 12 000 bilder som inte tidigare kunnat visas är därmed tillgängliga på museets offentliga webbdatabas. Totalt är nu 124 202 förmålsposter registrerade med bild i databasen.

I övrigt har årets verksamhet vid Nationalmuseum till stora delar präglats av förberedelserna för den kommande återflytten till den renoverade museibyggnaden på Blasieholmen. Arbetet med presentationen av föremålssamlingarna har engagerat stora delar av personalen som planerat för och gått igenom de drygt 5 000 verk i olika kategorier som ingår i samlingspresentationen. Tre gånger så många föremål ur samlingarna jämfört med tidigare kommer att visas när museet öppnar igen den 13 oktober 2018.

Under stängningstiden har Nationalmuseum inlett och utvecklat flera olika samarbeten, nationella såväl som internationella, dels för att bibehålla synlighet och tillgänglighet men också för att pröva nya arbetssätt och få erfarenheter som kan vara värdefulla för verksamheten i Nya NM. Samarbetet med Swedavia och Jernhusen i de vandringsutställningar som visats på flygplatser och centralstationer har varit mycket uppskattat där Nationalmuseum kunnat möta publiken på nya och oväntade platser. Museet har också genom pedagogernas många olika projekt inom skolverksamheten och tillsammans med t.ex. Artikel 31, Kulturhuset Java, Kultur och Näringsliv och Stockholms sjukhem, kunnat nå både yngre och äldre publik.

De senaste årens samarbeten med framförallt franska institutioner som bland annat introducerat

svenska konstnärer som inte tidigare visats för fransk publik, har varit mycket framgångsrika och även uppmärksammats av det franska kulturministeriet.

Det lånestopp som infördes 2016 bidrog visserligen till ett minskat antal utlån under 2017 men Nationalmuseum kunde ändå medverka i flera stora utställningar, bland annat Zorn-utställningen på Petit Palais i Paris samt med ett flertal lån till Tessinutställningen som efter visning på Louvren gick vidare till The Morgan Library and Museum i New York. Sammantaget omfattade årets utlån 174 verk till 20 utställningar i utlandet och 18 lån till 8 utställningar inom Sverige.

Trots att vissa delar av verksamheten varit begränsade under året har samarbeten med högskolor och renommerade organisationer inom den konstvetenskapliga och den konserveringsvetenskapliga disciplinen upprätthållits genom föreläsningar och samverkan i olika projekt.

Nationalmuseums samarbeten med bland andra Wikipedia/Wikimedia, Europeana, DigitaltMuseum och Google, är också av stor betydelse för att sprida information och kunskap om museets verksamhet och samlingar till människor världen över.

Under året har Nationalmuseum genomfört flera viktiga förhandlingar av betydelse för kommande verksamhet;
Den tidigare aviserade uppsägningen av museets centralförråd resulterade i en uppgörelse om utflyttning i två omgångar varav den första genomfördes 2017. Hyresvärden har också gått med på att ersätta Nationalmuseum för de extra kostnader som utflyttingen medför. Under året har ett avtal tecknats med en ny fastighetsägare om magasinslokaler som under 2018 ska anpassas för inflyttning 2019.

En tillfällig överenskommelse slöts med Värmdö kommun för verksamheten vid Gustavsbergs Porslinsmuseum juni-september 2017 då Nationalmuseum tog över ansvaret för sommarutställningen samt även för pedagogik, program, keramikverkstad och butik under perioden. Samtalen med Värmdö kommun har fortsatt under året och ett avtal mellan parterna om en mer långsiktig lösning för Nationalmuseums övertagande av drift och museiverksamhet på Porslinsmuseet i Gustavsberg beräknas vara klart till början av 2018.

Flera möten med Jamtli i Östersund har också hållits för planering av verksamheten vid NM Jamtli och ett samarbetsavtal har förberetts för undertecknande i början av 2018. Under året inleddes också anställningsprocessen för NM Jamtli och planering av verksamheten inför öppningen sommaren 2018.

Sammantaget bedömer myndigheten att verksamheten 2017, i enlighet med regeringens instruktion och uppdrag, varit av genomgående god kvalitet där Nationalmuseums många olika samarbeten och projekt haft stor betydelse för pågående och kommande verksamhet och bidragit till spridning av kunskap och information om den del av kulturarvet myndigheten är satt att förvalta.

3. RENOVERING & NYA NATIONALMUSEUM

MYNDIGHETENS UPPDRAG

Regleringsbrev 2017

NMW ska redovisa kostnader som sammanhänger med underhåll och renovering av Nationalmuseums huvudbyggnad. Myndigheten ska därutöver följa arbetet med renoveringen av Nationalmuseums huvudbyggnad. Myndigheten ska redovisa möjligheter till samordning och lösningar som kan främja en effektiv framtida drift av museet, både avseende utställningsverksamhet och bevarande och vård av samlingarna.

Renovering

Den omfattande renoveringen av Nationalmuseum som inleddes 2014 avslutades i december 2017. Fastighetsägaren, Statens Fastighetsverk (SFV), har tillsammans med arkitekter och entreprenörer arbetat för att skapa ett modernt museum där de kulturhistoriska värdena bevarats. Renoveringen har skett i nära samverkan med Nationalmuseum för planering av publika ytor och utställningssalar utifrån museets särskilda krav för verksamheten.

Vid återinvigningen av museet, 13 oktober 2018, kommer Nationalmuseum kunna erbjuda ett miljöcertifierat och högteknologiskt museum med fler och större publika ytor i öppna och ljusa miljöer som uppfyller de särskilda krav på klimat, brandskydd, säkerhet, teknik, tillgänglighet och logistik som gäller för konst och konstmuseer enligt internationell standard.

Kostnader renovering

Kostnaderna som sammanhänger med renoveringen av Nationalmuseums huvudbyggnad på Blasieholmen, omfattar bland annat magasin, tillfälliga utställningslokaler samt kostnader för planering och förberedelse av återflytt och verksamhet i Nya NM. Den kraftiga ökningen av kostnader 2016 beror framförallt på det skadestånd som betalades till tidigare restauratör enligt dom i Svea Hovrätt.

Tabell 4

Kostnader (tkr)	2017	2016	2015
Renovering Nationalmuseum	**33 563**	**54 059**	**33 805**

Nya Nationalmuseum (Nya NM)

Under renoveringsperioden har ett omfattande arbete pågått med planering av verksamheten i det nya museet. Förberedelserna, som inbegriper allt från inredning, ljussättning och presentation av konstföremålen till det publika bemötandet och planering av den fysiska åter- och inflyttningen av föremål och inredning, har intensifierats under året och engagerat i stort sett samtliga avdelningar och personalgrupper.

Målet för Nya Nationalmuseum (Nya NM) är att det ska bli ett publikvänligt och öppet museum med förbättrade förutsättningar för utställningar och föremål. Utformningen av föremålspresentationerna öppnar för möjligheter att utveckla musei-upplevelsen och presentera kända och mindre kända delar av museets samlingar. Utställnings-salarna har målats i färger inspirerade av 1800-talets palett som ska lyfta och stötta de konstverk och teman som visas. Ambitionen är att skapa starka upplevelser i mötet mellan publik och konst. Stor vikt har lagts vid ett genomarbetat innehåll med nya presentationsformer och kommunikativa grepp för att alla besökare, oberoende av förutsättningar och förväntningar, ska känna sig välkomnade och respekterade och kunna få en museiupplevelse som väcker nyfikenhet och ger nutida perspektiv på historien och historiska perspektiv på nutiden.

Arbetet med urval till presentationen tillsammans med teman och gestaltning av rummen har fortsatt under året och är i princip klart. När museet öppnar igen kommer tre gånger så många föremål ur samlingarna, att visas, drygt 5 000 föremål mot tidigare 1 700.

Den utökade publika ytan, flexibla servicefunktioner samt butik och ateljé kommer att också att utgöra viktiga delar i museibesökarens totalupplevelse av Nya NM tillsammans med restaurangen där ett team formgivare ansvarat för utformning av inredning och materialval som särskilt anpassats efter byggnaden och museets samlingar. Delar av de bruksvaror som tagits fram specifikt för restaurangen kommer dessutom finnas till försäljning och även representerade i museets konsthantverkssamling.

Blasieholmens framtid

I drygt 150 år har Nationalmuseum funnits på Blasieholmen där byggnaden, som har ett stort kulturhistoriskt värde, utgör en betydelsefull del i stadsbilden. Det är därför viktigt att Nationalmuseum finns med i Blasieholmens framtida planering.

Behovet av ett helhetsperspektiv och samverkan mellan Nationalmuseum, SFV och Nobelstiftelsen/ Stockholms stad har aktualiserats i och med planerna på uppförande av ett nytt Nobel Center på tomten bakom museibyggnaden. SFV som tidigare lyft farhågor gällande Nobelbyggnadens storlek och tomtens exploatering i förhållande till Nationalmuseum har fört en nära dialog med Nobelstiftelsen om planerna för Blasieholmen. Nationalmuseum liksom övriga berörda parter avvaktar nu det slutgiltiga beslutet om Nobel Center.

Planerna för Blasieholmen kommer också att påverkas av utbyggnaden av Stockholms tunnelbana där förlängningen av blåa linjen från Kungsträdgården till Nacka, med beräknad byggstart 2018, i allra högsta grad kommer att beröra Nationalmuseum. Dels kommer arbetet med tunnelbanan att sammanfalla i tid med återflytt av föremål och verksamhet till den nyrenoverade museibyggnaden. Till detta kommer riskerna för såväl byggnad som föremål vid sprängningsarbeten och den tunga trafik till och från området under byggtiden.

Eftersom Blasieholmen utgör ett begränsat stadsrum är samverkan med sikte på en tillfredsställande och långsiktig lösning för alla med intressen på holmen önskvärd. Nationalmuseum ser självklart att de som vistas i huvudstaden, permanent eller tillfälligt, ska ha möjlighet att kunna ta del av det utbud av kultur och kunskap som erbjuds i Blasieholmens unika miljö och välkomnar därför en utveckling som tar hänsyn till de kulturhistoriska värdena och inte sker på museets eller besökarnas bekostnad.

4. SAMLINGARNA

MYNDIGHETENS UPPDRAG
Förordning (2007:1175)
3 § Myndigheten ska särskilt
1. vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtrotts myndigheten,
3. inom sitt område vetenskapligt bearbeta övriga samlingar av konst och konsthantverk som tillhör eller understöds av staten och
4. verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.

I Nationalmuseums samlingar finns äldre måleri, skulptur, teckningar och grafik samt konsthantverk och design fram till idag. Totalt omfattar föremålssamlingarna, inklusive Statens porträtt- och slottssamling och Gustavsbergssamlingen, ca 700 000 verk.

4.1 Förvärv

Museet arbetar aktivt med förvärv genom inköp och donationer. I första hand ska förvärven berika, balansera och förtydliga de samlingar som redan är betydande i museet som exempelvis svensk och nordisk konst fram till sekelskiftet 1900, äldre franskt och nederländskt måleri, miniatyrer och mästarteckningar samt konsthantverk och design fram till nutid.

Parametrar av betydelse vid förvärv till samlingarna är bland annat verk av konstnärer som av icke konstnärliga skäl som kön och etnicitet, marginaliserats i historieskrivningen, grad av nyskapande, karakteristiska egenskaper eller proveniens m.m.

2017 förvärvades 683 föremål, bland annat har samlingen av dansk guldålder utökats med 25 verk som ett led i det pågående arbetet med samlingspresentationen i Nya NM. På motsvarande sätt har museet under året utökat samlingen av måleri och teckningar från fransk romantik. Bland de många betydande verken återfinns *Porträtt av kvinna med skissblock* utfört av Hortense Haudebourt-Lescot.

Museets samling av franska 1700-talsteckningar utökades också under året med flera viktiga föremål. Av särskild betydelse var förvärvet av Francois Bouchers *Triton*, en förstudie till *Venus triumf*, 1740 samt Edmé Bouchardons *Porträtt av Genviève-Thérèse Mariette*, 1737.

Samlingen av äldre konsthantverk berikades bland annat med en påkostad spegel med glas från Kungsholms glasbruk och ram skulpterad av Burchard Precht, tillverkad ca 1700 för generalen Fabian Wrede.

Inom samtida form har särskilt prioriterats smart design som visats i Nationalmuseums och Swedavias vandringsutställning C*rossing Borders/ Smart design*, där ett av årets nyförvärv, *Skidhjälm Poc Skull*, formgiven av Jan Woxing, ingick.

Tabell 5

Accession av Samlingarna	2017	2016	2015
Inköp	381	481	240
Gåvor	302	681	212
Summa antal förvärv	683	1 162	452
Övertagande från annan statlig samling	1	10	1
Omföring/inventarieföring inom föremålssamlingarna	4	3	2

Nationalmuseums förvärv genom inköp och gåvor räknas till samlingarna först sedan de redovisats i NM Nämnd. Då förvärven emellanåt omfattar stora numerärer kan redovisning av dessa i vissa fall dröja. Statistiken baseras på uppgifter från museets föremålsdatabas MuseumPlus.

Sammanfattning förvärv 2017

Årets förvärv av betydande verk till Nationalmuseums föremålssamlingar och ett representativt urval av såväl modern design som äldre konsthantverk, har bidragit till att ytterligare bredda samlingarnas omfång och förhöja dess unika kvalitet.

Eftersom myndigheten inte har några anslagsmedel särskilt avsatta för förvärv berikas samlingarna genom stiftelse- och fondmedel eller privata gåvor och bidrag från bland andra Wirosfonden, Nationalmusei Vänner och the Barbro Osher Pro Suecia Foundation.

4.2 Vård och förvaring

För att trygga kulturarvet för framtiden har Nationalmuseum som målsättning att genom förebyggande åtgärder, aktiv konservering och dokumentation samt säker förvaring, minimera riskerna för skada och nedbrytning och göra det möjligt att hålla föremålen tillgängliga för framtida visning och forskning. I verksamheten ingår utöver föremålsvård även konsthantering, foto-dokumentation, samordning av klimat- och ljusfrågor, skadedjurskontroll samt magasins-förvaltning. Konservatorer och konsthanterare deltar även vid installation och nedtagning av museets utställningar och i samband med utlån till andra institutioner.

Verksamheten 2017 har framförallt fokuserats på genomgång, åtgärder och fotodokumentation av den stora mängden föremål till Nya NMs samlingspresentation samt förberedelse av återflytt till museibyggnaden och planering av kommande stora magasinsflytt.

Då museets utställningslokaler, kontor, magasin och ateljéer är lokaliserade på flera olika platser krävs noggrann planering och logistik för arbetet med vård och hantering av samlingarna.

Förebyggande vård

Under året har fokus för den förebyggande vården varit särskilt inriktad på inomhusmiljöfrågor och restvärdesräddning för att underlätta och optimera vårdåtgärder i de miljöer där museet bedriver sin verksamhet. Ett viktigt hjälpmedel för övervakning, kontroll och dokumentation av klimatförhållandena är de dataloggers som kontinuerligt mäter temperatur och relativ luftfuktighet i förmålsmagasin samt arbets- och utställningslokaler.

För att förebygga angrepp från skadeinsekter tillämpas särskilda rutiner vid hantering av förvärv, arkivmaterial och inlån. Genom skadekarterings-programmet DinSpector kan föremålens kon-serveringsdokumentation också samlas och tillgängliggöras inom myndigheten i museets föremålsdatabas.

Vårdåtgärder

Aktiva konserveringsåtgärder utförs framförallt i samband med utställningar, utlån och depositioner, nyförvärv eller forskningsprojekt. Inför återflytt till museibyggnaden har årets vårdåtgärder främst omfattat föremål till samlingspresentationen i Nya NM. I övrigt har samlingarna åtgärdats i samband med Nationalmuseums utställnings-verksamhet på Gustavsbergs Porslinsmuseum men även till sommarutställningarna på Läckö och Gripsholms slott.

De externa uppdrag och inlån som genomgått översyn och eventuella åtgärder omfattar framförallt inlånade föremål till årets utställningar på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern.

Ca 200 föremål ur samlingarna åtgärdades inför utlån till svenska och utländska institutioner och 235 föremål hanterades vid retur av förra årets lån efter avslutade utställningsperioder. Flera kurirresor har också utförts för nedtagning, packning och installation av lån bland annat till utställningar på Petits Palais och Versailles i Paris samt Morgan Library i New York.

Vidare har översyn och åtgärder gjorts av ett 30-tal nya långtidslån och ca 70 av de föremål som returnerats efter avslutade eller hemtagna depositioner, däribland föremål avsedda att ingå i samlingspresentationen på nya NM.

Förvärven till samlingarna kräver också insatser för tillståndsbedömning och materialteknisk dokumen-tation, inmärkning, registrering, fotografering och placering i magasin eller i utställning. Årets omfattande nyförvärv har setts över och i vissa fall har mer omfattande vårdinsatser genomförts.

Tabell 6

Vårdade föremål	2017	2016	2015
Antal vårdade föremål NM samlingar till utställningar* & utlån	2 019	944	508
Antal vårdade föremål NM samlingar	183	271	710
Delsumma vårdade föremål NM samlingar	2 202	1 215	1 218
Antal vårdade föremål - externa uppdrag och inlån**	228	24	36
Totalt antal vårdade föremål	2 430	1 239	1 254

* Här ingår ca 1600 föremål ur samlingarna till samlingspresentationen på Nya NM inför återflytt 2018.
** Omfattar inlån till årets utställningar vid NM Design, Kulturhuset Stadsteatern

Redovisade uppgifter för museets konserveringsverksamhet har hämtats från databasen MuseumPlus där all hantering av föremål registreras. Med vård avses här dokumenterad genomgång och/eller åtgärd utförd av behörig konservator.

Övriga platser för samlingarna

Verksamheten omfattar även övervakning och vård av föremål ur samlingarna på Tessininstitutet i Paris samt kungliga lustslott och herresäten i samarbete med bland andra Kungliga Hovstaterna och Statens fastighetsverk (SFV).

Under året har samtliga målningar på Läckö slott, Leufsta, Nynäs samt Rosersberg slott tillstånds-inventerats och vårddagar, klimatmätningar och rutinmässiga skadedjurskontroller har genomförts på Läckö, Nynäs och Ulriksdal slott. Sammantaget har ca 1 200 föremål på slotten synats, tillstånds-inventerats och vid behov åtgärdats.

Till återöppning av Svenska Institutet i Paris som var stängt för renovering under mars-oktober 2017, gjordes också en genomgång av föremål och omhängning av utställningen i Tessinrummet.

Nya NM

Under året har arbetet med förberedelser inför återflytt till museibyggnaden 2018 intensifierats med genomgång och vid behov åtgärd av föremål till samlingspresentation i Nya NM som sammantaget innefattar ett urval om ca 5 000 verk i alla föremålskategorier från 1500-tal till nutid.

I förberedelsearbetet har en särskild utmaning varit hantering och konservering av stora och tunga målningar och skulpturer där alternativa lösningar i vissa fall har krävts för att kunna genomföra nödvändiga åtgärder.

Magasin

Nationalmuseum har efter evakueringen av museibyggnaden magasin på tre olika platser i Stockholmsområdet. Lokalerna omfattar magasinsförvaring för de olika föremålskategorierna samt studiesal, kontorsarbetsplatser, packrum, fotoateljé och konserveringsateljéer.

Museet arbetar fortlöpande med uppordning i magasinen genom inventering, dokumentation, registrering, uppmärkning och utveckling av funktionalitet genom olika inrednings- och förvaringslösningar. Översyn och byte av upphängningsanordningar och monteringar sker också kontinuerligt för en säkrare förvaring.

I magasinet för konsthantverk- och design har förvaringen av ett större antal metall och silverföremål förnyats och inventering och märkning av speglar utförts liksom id-fotografering och märkning av tidigare omärkta föremål, bland annat Gripsholmservisen. Omplacering och omhängning av vissa föremål i målerimagasinet har genomförts i syfte att förbättra föremålens permanenta placering och förslag till förbättrad förvaring av ikoner har tagits fram. En inventering av skulpturer har påbörjats för att fortsätta även nästa år.

Åtgärder för bättre arbetsmiljö och säkerhet i magasinen har genomförts bland annat genom fastsättning av pall- och hyllställage och inredning i foto- och målerikonserveringsateljéerna som kompletterats med specialritade hyllor för att underlätta hantering av material och utrustning. I huvudmagasinets arbetslokaler har äldre inredning bytts ut mot nyare och antalet kontorsarbetsplatser utökats.

Nationalmuseums magasin drabbades under året av två incidenter; ett mindre läckage i teckning- och grafikmagasinet som snabbt kunde åtgärdas och en brand i en privat ateljé intill Porslinsmuseet i Gustavsberg. Inga föremål skadades vid dessa tillfällen men åtgärder för att vädra ut röklukt har gjort att museets arbetslokaler i Gustavsberg inte kunnat användas.

2015 blev Nationalmuseum uppsagd från centralförrådet, museets största magasin. Förhandlingar med fastighetsägaren landade i utflyttning från en mindre del av magasinet till halvårsskiftet 2017 och kvarsittning i resterande del av lokalen till september 2019 för att inte kollidera med inflyttningen till museibyggnaden under 2018. Myndigheten och fastighetsägaren kom också överens om ersättning till Nationalmuseum för de kostnader som utflyttningen från centralförrådet kommer medföra.

Ett avtal har tecknats med en ny fastighetsägare om lokaler för att skapa ett modernt magasin med effektivare ytor och möjlighet till bättre förvaring av föremål och arbetsplatser för personal. Arbetet med anpassning av det nya magasinet inleds 2018 för att kunna stå klart till 2019.

Flytten från den mindre delen av centralförrådet genomfördes av en extern firma, som tillsammans med Nationalmuseums personal, också monterade hyllor, sorterade, organiserade och märkte material, inredning och utrustning.

Sammanfattning vård och förvaring 2017

Personalens specialistkunskaper och unika erfarenhet tillsammans med myndighetens krav på noggrannhet samt ordning och förvaring i lämplig och säker miljö, utgör grunden för vården av samlingarna och det arbete som syftar till att säkerställa föremålens välbefinnande och långsiktiga bevarande.

Verksamheten följer väl inarbetade rutiner med detaljerad dokumentation genom fotografering och registrering. Uppordning och avstämning mot föremålsdatabasen pågår kontinuerligt liksom kontroll av de miljöer där museets konstverk förvaras och visas. Nationalmuseums magasin är särskilt anpassade efter föremålens behov med avseende på klimat, säkerhet och inredning.

Under året har sammanlagt 2 202 föremål i samlingarna åtgärdats, en fördubbling jämfört med föregående år. Det lånestopp som infördes tidigare har minskat utlånen med 40% och nyförvärven har halverats jämfört med 2016. Detta tillsammans med viss omfördelning av resurser gjorde det möjligt att genomföra årets omfattande vårdåtgärder av föremål till samlingspresentationen i Nya NM och förberedelser av återflytt till museibyggnaden.

Insatserna under året för att trygga Nationalmuseums del av kulturarvet bedöms vara av god kvalitet och har skett under betryggande former i lämpliga och säkra miljöer.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader för magasin, konservering, konsthanterare, konservatorer och fotografer inom Bevarande- och fotoavdelningen.

Tabell 7

Kostnader prestation (tkr)	2017	2016	2015
Vård och förvaring av föremålssamlingarna	**60 992**	**57 788**	**58 797**

4.3 Forskning och kunskapsförmedling

Forskningen är en förutsättning för hög kvalitet och aktualitet i den publika verksamheten och medverkar till att sprida och förmedla fördjupad kunskap om samlingarna. Forskningsverksamheten vid myndigheten sker i olika projekt i samverkan med universitet och högskolor, nationellt och internationellt. Projekten, som engagerar gästforskare och personal anställda vid museet, löper vanligtvis under långa tidsperioder, ofta flera år, och finansieras främst genom externa medel. Ett forskningsstipendium, inrättat av Nationalmusei Vänner har gett den akademiska personalen vid museet möjlighet att fördjupa sig i samlingarna.

Verksamheten omfattar även arkiv och konstbibliotek som tillhandahåller tjänster och material för såväl forskare som allmänhet. Nationalmuseum bedriver även viss förlagsverksamhet för publicering av samlingskataloger, resonerande kataloger och utställningskataloger.

För att säkra kvalitet och insyn i verksamheten har museet ett forskningsråd bestående av interna såväl som externa ledamöter, bland andra representanter för Stockholms och Uppsala universitet, Södertörns högskola, Riksantikvarieämbetet, Moderna Museet och Statens Museum for Kunst i Köpenhamn. Forskningsrådet bereder frågor som rör policy, strategier och riktlinjer, förslag till nya projekt, samarbeten och samverkan med externa parter, Open Access m.m. Nationalmuseum har under året också innehaft ordförandeskapet i en bedömargrupp tillsatt av Universitetskanslersämbetet för utvärdering av den svenska forskarutbildningen i konstvetenskap.

Forskningsprojekt

Evakueringen av Nationalmuseums huvudbyggnad har i viss mån påverkat verksamheten och resurserna för flera av forskningsprojekten då tillgängligheten till delar av samlingarna varit begränsad. Under året har också förberedelserna för Nya NM gjort att tidigare initierade forskningsprojekt varit vilande då arbete med samlingspresentationen varit prioriterat.

Av de konstvetenskapliga forskningsprojekten har *Holländska mästarteckningar* i det närmaste slutförts där det första korrekturet till katalogmanus färdigställdes under året för planerad utgivning på det tyska förlaget Hatje Cantz, 2018.

I projektet *Carl Johan Cronsteds italienska arkitekturritningar* återstår bearbetning av manus inför språk- och fackgranskning.

För forskningsprojektet *Gustav III:s antiksamling*, där bearbetning av manus kvarstår, har ansökan om ytterligare medel gjorts liksom för projektet om *Carl Gustaf Tessin som konstsamlare* där ansökan om bidrag för publicering skett under året.

Två av museets forskningsprojekt har varit vilande 2017; *Nederländska och flamländska mästarteckningar* samt *Nicodemus Tessin d.y:s teckningssamling*.

Utöver de konstvetenskapliga forskningsprojekten bedrivs även konserveringsvetenskapliga forskningsprojekt i syfte att genom materialteknisk- och konsthistorisk analys få ny kunskap om utvalda verk i samlingarna.

En tidigare påbörjad undersökning och dokumentation av samlingarnas metallstiftsteckningar har fortsatt under året inför visning i samlingspresentationen på Nya NM.

Det forskningsprojekt som inleddes 2016 i samarbete med CATS (Centre for Art Technological Studies and Conservation), där två målningar i samlingarna genomgick avancerade materialtekniska undersökningar, avslutades under året.

Inom ramen för samarbetet mellan Nationalmuseum och Riksantikvarieämbetet (RAÄ) utfördes under året röntgenundersökningar på 18 målningar och 1 skulptur i samlingarna. Med hjälp av forskare från XSpectralTEK, Lissabon, kunde hyperspektral avbildning testas på flera av de utvalda föremålen.

I samband med utlån av ett kabinettsskåp till utställningen *Kwab* på Rijksmuseum i Amsterdam har Nationalmuseum tillsammans med låntagaren också genomfört ett konserveringsvetenskapligt forskningsprojekt av föremålet.

Tabell 8

Forskningsprojekt	2017	2016	2015
Antal pågående forskningsprojekt	6	6	7
Antal avslutade forskningsprojekt	-	-	1

Kunskapsförmedling

Nätverk och samarbeten liksom publikationer är grundläggande för kommunikation och spridning av forskningsresultat inom den vetenskapliga världen.

Nationalmuseum är tillsammans med ett 40-tal andra lärosäten, forskningsinstitut och myndigheter medlem i DiVA (Digitala Vetenskapliga Arkivet), en portal med gemensam söktjänst och ett publiceringssystem för forskningspublikationer och studentuppsatser och dessutom ett digitalt arkiv för publikationer.

För att öka möjligheterna till nationell och internationell samverkan inom bland annat konstvetenskap och materialteknisk forskning är Nationalmuseum medlem i RIHA (The International Association of Research Institutes in the History of Art) och sedan 2013 ingår chefen för Bevarande- och fotoavdelningen i den vetenskapliga kommittén CATS (Centre for Art Technological Studies and Conservation). Genom samarbetet med CATS ges museet möjlighet att följa och bistå med expertis i olika vetenskapliga projekt. Flera medarbetare har under året också bidragit med artiklar och föreläst vid ICOM-CC:s konferens i Köpenhamn 2017.

Nationalmuseum ingår även i det internationella forskningsnätverket Mobility Creates Masters (MoCMa) tillsammans Statens Museum for Kunst och CATS, Københavns universitet, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam och Stockholms universitet samt National Gallery, London, Museo del Prado, Madrid och Rijksmuseum, Amsterdam.

Museet producerar och publicerar också utställningskataloger, solitära konstböcker och forskningslitteratur i analog och digital form. Lagerhållning och distansförsäljning omhändertas av *eddy.se ab* vilket tillsammans med olika nätplattformar gör att tillgängligheten till museets publikationer ökat såväl nationellt som internationellt.

Under året har fem kataloger publicerats i samband med museets utställningsverksamhet; *Transformations – Six Artists from Sweden* som visades i Venedig, *Dawid-Men,* till sommarutställningen på Gripsholms slott samt en svensk och en engelsk upplaga till utställningen *Hundra år av Finsk design. Ur Rafaela & Kaj Forsbloms samling* och en sammanställning av verksamheten i *NM Design 2016-2017*.

Till öppningen av Nationalmuseums huvudbyggnad 2018 planeras bland annat en engelsk utgåva av forskningsresultaten kring *Holländska mästarteckningar* samt utställningskataloger och flera publikationer med anknytning till nya NM.

I december publicerades den 23:e volymen av *Art Bulletin of Nationalmuseum Stockholm*, en konstvetenskaplig skrift som ges ut på engelska en gång per år och som bland annat belyser museets samlingar genom vetenskapliga artiklar. Författarna är i huvudsak verksamma vid Nationalmuseum. Som ett led i museets strävan att verka för Open Access och fri tillgång till vetenskaplig information ges Bulletinen sedan 2014 ut i digital form, fritt tillgänglig på nätet via DiVA. Artiklarna i den senaste utgåvan är dessutom länkade till aktuell post i Nationalmuseums föremålsdatabas.

Tabell 9

Publikationer	2017	2016	2015
Antal utgivna publikationer	6	6	9
Antal publikationer under produktion	15	12	8

Seminarier och konferenser

Kompetens- och erfarenhetsutbyten genom medverkan i och/eller arrangemang av seminarier och föreläsningar är en viktig del i verksamheten för att inhämta och förmedla kunskap.

Under året har sju forskningsseminarier på olika teman hållits, bland annat om interaktionen mellan porträttmåleri och betraktare med Roussina Roussinova, verksam vid Institutionen för kultur och estetik på Stockholms universitet.

Tillsammans med Thielska Galleriet hölls ett öppet seminarium om konstkeramik och vidare ett symposium på temat *Cronstedt och kakelugnen* med föreläsare från bland annat Kungliga Husgerådskammaren.

I samverkan med Kungliga Vitterhetsakademien anordnades en studiedag och ett seminarium om den italienske målaren, poeten och gravören, verksam under barocken, *Salvator Rosa*.

Föreläsningar har också arrangerats i anslutning till pågående utställningar på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern, inom ramen för den pedagogiska verksamheten. [6.2]

Tabell 10

Seminarier/föreläsningar/symposier	2017	2016	2015
Antal egna seminarier/föreläsningar/symposier	7	6	5
Antal seminarier/föreläsningar i samverkan	2	2	

Nationalmuseum har vidare arrangerat och deltagit i flera konserveringsvetenskapliga seminarier, bland annat en workshop kring spektral teknik och med en föreläsning om senaste forskningen kring lösningsmedelseffekter med deltagare från Stockholms Stadsmuseum, Göteborgs Konstmuseum, Statens Museum for Kunst, Köpenhamn och Metropolia Universitet, Helsingfors.

Föreläsningar har också hållits för Riksarkivet, Samlingsforum i Lund och Stockholms Universitet samt i Tartu, Estland, vid konferensen *Towards a New Museum, The 11th Triennial Meeting for Conservators of the Baltic States*.

Sammanfattning forskning och kunskapsförmedling 2017

Samlingarnas rikedom och medarbetarnas höga vetenskapliga kompetens är Nationalmuseums styrka i forskningsverksamheten. I myndighetens arbete för att säkra kvalitén är museets forskningsråd, deltagande i konferenser och seminarier, liksom kontinuerliga kontakter med forskarkollegor världen över, av stor vikt. Samarbeten med ansedda forskningsinstitut med högt ställda krav på kvalitet och medlemskap i olika forskningsorganisationer, förankrar museets verksamhet i ett internationellt sammanhang och bidrar till ökad tillgänglighet och kvalitetssäkrad spridning av museets forskningsresultat vilket borgar för hög vetenskaplig standard.

Kostnader

Kostnaderna omfattar förutom forskningsverksamheten även arkiv och bibliotek.

Tabell 11

Kostnader prestation (tkr)	2017	2016	2015
Forskningsverksamhet	**16 514**	**15 148**	**16 681**

5. TILLGÄNGLIGHET

MYNDIGHETENS UPPDRAG
Förordning (2007:1175)
3 § Myndigheten ska särskilt
1. /.../ förteckna, /…/ de samlingar som har anförtrotts myndigheten,
2. /.../ hålla ett urval av de samlingar som är avsedda för utställning tillgängligt för allmänheten, bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet samt bedriva utlånings- och depositionsverksamhet,

Regleringsbrev 2017
Publik verksamhet under renoveringen
NMW ska under renoveringsperioden årligen redovisa den genomförda och planerade publika verksamheten som större utställningsprojekt, verksamhet i tillfälliga lokaler och mer omfattande utlån. Under den återstående renoveringsperioden ska myndigheten särskilt redovisa samverkan med andra aktörer för att tillgängliggöra verk ur samlingarna.

5.1 Utställningar och lån

Myndigheten strävar efter ett utställningsprogram som motsvarar uppdraget där visning av de egna samlingarna tillsammans med inlån kan locka och möta alla typer av besökare. Tillsammans med låneverksamheten och utbytet med andra museer och institutioner kan kulturarvet göras tillgängligt i olika sammanhang och på olika platser.

UTSTÄLLNINGAR

Under Nationalmuseibyggnadens renovering har museets utställningsverksamhet bedrivits i tillfälliga lokaler i Stockholm och i nationella och internationella samarbetsprojekt.

Trots de förändrade förutsättningarna för Nationalmuseum i och med stängningen av huvudbyggnaden på Blasieholmen har ambitionen varit att upprätthålla en aktiv utställningsverksamhet. För att kunna fokusera på återflytten till museibyggnaden avvecklades under hösten den tillfälliga utställningslokalen på Kulturhuset Stadsteatern, där museet sedan 2015 bedrivit verksamhet inom ramen för Nationalmuseum Design (NM Design).

Under 2017 har två större utställningar visats på NM Design med anknytning till Finlands 100-års jubileum. Den första utställningen, som producerats av Designmuseet i Helsingfors, visade verk ur den finske formgivaren *Eero Aarnios* produktion och designtänkande, från 1950-talet till idag, med bland annat de futuristiska sittmöblerna *Åskbollen, Pastill* och *Puppy*. I den efterföljande utställningen *Hundra år av finsk design* visades föremål ur Rafaela & Kaj Forsbloms unika samling av design- och konsthantverksföremål. Dessutom presenterades snabba nedslag i aktuell formgivning i de fyra mindre utställningar som ställdes ut i Projektcontainern i anslutning till utställningslokalen på Kulturhuset Stadsteatern.

Utställningar NM Design, Kulturhuset Stadsteatern	
2017.02.08 - 2017.04.23	Eero Aarnio
2017.06.20 - 2017.10.29	Hundra år av finsk design - Ur Rafaela och Kaj Forsbloms samling

Utställningar Projektcontainern NM Design	
2017.02.08 - 2017.04.17	Johanna Törnqvist: Project Precious Trash
2017.04.22 - 2017.06.11	Raine Navin och Gunilla Skyttla: Konsten och livet - ett fullskalelabb
2017.06.20 - 2017.08.27	Michael Johansson: This side up
2017.09.01 - 2017.10.29	Maria Friberg: Commoncause

Sommarutställningar

Under sommaren övertog Nationalmuseum enligt överenskommelse med Värmdö kommun, driften av Gustavsbergs Porslinsmuseum med ansvar för utställningsverksamhet, program, keramikverkstad och butik. Utställningen på Porslinsmuseet uppmärksammade konstnären *Wilhelm Kåges* mångsidiga konstnärskap.

I samarbete med Stiftelsen Läckö Slott producerades utställningen *Tre kronor - Made in Finland* som också ingick i det officiella programmet för firandet av Finland 100 år. Utställningen omfattade 150 silverföremål framställda i Finland före 1809.

Som en del i Nationalmuseums presentationer av svenska fotografer visades i utställningen *Dawid - Men* på Gripsholms slott ett 50-tal fotografiska porträtt av fotografen Dawid (Björn Dawidsson).

Utställningstid	Utställning	Plats
2017.06.17 - 2017.09.03	Wilhelm Kåge - från arbetarservis till drakfisk	Gustavsbergs Porslinsmuseum
2017.06.10 - 2017.08.27	Tre kronor - Made in Finland	Läckö Slott
2017.05.20 - 2017.08.27	David - MEN	Gripsholms slott

Samarbetsprojekt och utställningar på turné

Samtidigt med Venedigbiennalen, i ett samarbete med Venedigs stadsmuseum, Musei Civici di Venezia, visades 57 verk av sex svenska smyckekonstnärer i utställningen *Transformations - Six Artists from Sweden* på Museo Palazzo Mocenigo i Venedig.

Vandringsutställningen för barn, *Öga mot öga*, i samarbete med Folkets Hus och Parker, visades under året på Bagarmossen Folkets Park och därefter på Jamtli i Östersund.

Samarbetet med Jernhusen fortsatte 2017 med vepautställningen *Det offentliga rummet,* en utställning med reproduktioner av konstverk ur Nationalmuseums samlingar som ställts ut på olika järnvägsstationer runtom i landet. Under året visades utställningen på stationerna i Malmö, Gävle, Skövde, Linköping och Lund.

Utställningen *Crossing Borders/Smart Design,* visar tekniskt nyskapande och hållbar svensk design ur samlingarna och är en fortsättning på det samarbete mellan Nationalmuseum och Swedavia som inleddes 2014. Under året har utställningen kunnat ses på flygplatserna Arlanda och Landvetter.

Utställningstid	Utställning	Plats	I samarbete med
2017.05.17 - 2017.11.26	Transformation - Six Artists from Sweden	Venedig	Musei Civici di Venezia
2017.06.28 - 2017.09.30	Crossing Borders/Smart Design	Arlanda	Swedavia
2017.09.29 - 2018.02.04	Crossing Borders/Smart Design	Landvetter	Swedavia
2017.02.25 - 2017.03.09	Öga mot öga	Bagarmossen	Folkets Hus och parker
2017.09.29 - 2018.04.22	Öga mot öga	Jamtli	Folkets Hus och parker
2016.06.02 - 2017.03.31	Det offentliga rummet	Norrköping	Jernhusen
2016.12.19 - 2017.12.31	Det offentliga rummet	Västerås	Jernhusen
2017.03.17 - 2017.05.31	Det offentliga rummet	Malmö	Jernhusen
2017.05.04 - 2017.12.31	Det offentliga rummet	Gävle	Jernhusen
2017.06.27 - 2017.12.31	Det offentliga rummet	Skövde	Jernhusen
2017.09.01 - 2017.12.31	Det offentliga rummet	Linköping	Jernhusen
2017.10.24	Det offentliga rummet	Lund	Jernhusen

Tabell 12

Utställningar	2017	2016	2015
Antal utställningar	3	5	7
Antal utställningar under projektering	6	4	8

Antal utställningar avser utställningar i egen regi som visats på NM Design och Gustavsbergs Porslinsmuseum under 2017. Utöver detta tillkommer fyra mindre utställningar i Projectcontainern på NM Design samt sommarutställningarna på Läckö och Gripsholm. I oktober avvecklades NM Design. Av detta skäl minskade också antalet utställningar 2017.
Utställningar under projektering omfattar tre tillfälliga utställningar till Nya NM samt två sommarutställningar och den första utställningen på NM Jamtli 2018.

Tabell 13

Föremål i utställningar	2017	2016	2015
Antal föremål ur samlingarna i NM:s utställningar	130	425	268
Antal inlånade föremål till NM:s utställningar	280	615	393
Antal långivare till NM:s utställningar	4	79	92

Inlån och långivare kan hänföras till utställningarna på NM Design. Utöver detta tillkommer 87 inlån från 6 långivare samt 24 egna föremål visade i de fyra miniutställningarna i Projektcontainern på NM Design. Vidare tillkommer ett 20-tal föremål ur Nationalmuseums samlingar till sommarens utställningar på Läckö och Gripsholm.
Redovisade uppgifter om antal lån och långivare hämtas från databasen MuseumPlus där all hantering av föremål registreras, även inlån från andra institutioner.

Publikundersökningar

För att bedöma och utveckla utställnings-verksamheten har Nationalmuseum tidigare använt sig av publikundersökningar. Under 2017 har ingen undersökning genomförts då verksamheten varit begränsad inför återflytt till museibyggnaden.

Tillsammans med andra centralmuseer har myndigheten deltagit i upphandling av tjänster för mätning och undersökning av besökare. Till den ordinarie utställningsverksamheten i den nyöppnade museibyggnaden kommer publikundersökningarna att återupptas.

UTLÅN

Lånehanteringen vid myndigheten, som omfattar tillfälliga utlån och långtidslån, bidrar till tillgängliggörandet av samlingarna både inom och utom landet.

Utlån ur Nationalmuseums samlingar sker under förutsättning att föremålet bedöms kunna klara visning och transport och att låntagaren/ mottagande institution uppfyller gällande krav på klimat och säkerhet. För att garantera korrekt hantering av utlånade föremål deltar myndighetens personal vid installation och nedtagning hos de låntagare som saknar egna resurser eller kompetens.

Under renoveringen av museibyggnaden har det varit särskilt viktigt att synliggöra samlingarna genom olika samarbeten och utlån till andra museer och institutioner. För att kunna fokusera på förberedelserna inför öppnandet av Nya NM infördes 2016 ett två års långt lånestopp. Årets utlån ur samlingarna har utgjorts av lån beviljade före lånestoppet.

Utlån och samarbeten

Under de senaste åren har Frankrike visat stort intresse för skandinavisk konst. 2017 kunde museet fortsättningsvis genom olika samarbeten och större utlån medverka i utställningar på flera franska institutioner bland annat till den stora retrospektiva utställningen *Anders Zorn. Le peintre de la Suède fin-de-siècle* som visades på Petit Palais samt till utställningen *Visiteurs de Versailles 1682-1789* på Musée des Domaine National de Versailles et de Trianon. Nationalmuseum bidrog också med 22 arkitekturritningar ur samlingarna till en utställning för Archives Nationales på Hôtel de Soubise i Paris.

I ett samarbete mellan Nationalmuseum och Morgan Library & Museum i New York visades under våren 78 verk ur museets Tessinsamling i utställningen *Treasures from the Nationalmuseum of Sweden: the Collections of Count Tessin*, en omarbetad version av den utställning som visades föregående år på Louvren i Paris.

Till vandringsutställningen *Japanomania* bidrog museet med ett 40-tal verk för visning på Statens Museum for Kunst i Köpenhamn.

Årets utlån omfattade 174 verk till 20 utställningar i utlandet och 18 lån till 8 utställningar inom Sverige. Sammantaget sjönk volymen av utlånade föremål med 40% jämfört med tidigare år, ett resultat av det införda lånestoppet.

Tabell 14

Utlån - korttidslån	2017	2016	2015
Antal kortidslån ur samlingarna - Sverige	18	216	92
Antal kortidslån samlingarna - utlandet	174	295	82
Totalt antal korttids ur samlingarna	192	511	174

Antal kortidslån har minskat till följd av infört lånestopp 2016-2018.
De statistiska uppgifterna för låneverksamheten hämtas från museets databas MuseumPlus där all föremålshantering registreras.

Långtidslån

Långtidslån av kulturhistoriskt intressanta verk ur samlingarna återfinns i offentliga och representativa miljöer på andra museer, statliga myndigheter och på Sveriges ambassader världen över. I handläggningen av långtidslån ingår även att i nära kontakt och samverkan med mottagare planera lånen.

Totalt har 193 långtidslån hanterats varav 31 nya depositioner, tio fler än föregående år. Ett 60-tal verk togs tillfälligt hem, av dessa 49 från Svea Hovrätt, under renovering av depositionsplatsen på Stenbockska palatset.

De avslutade långtidslånen omfattade sammanlagt 103 konstverk, bland annat från ambassaderna i Ankara, Tel Aviv, Madrid och Lissabon.

Regeringskansliet (RK) har under året sett över och inventerat långtidslånen från Nationalmuseum och bytt ut flera tidigare lån mot nya. Efter inventering konstaterades att åtta föremål deponerade på RK saknas. Några av dessa har varit noterade som saknade sedan 2003. De saknade verken är polisanmälda.

Tabell 15

Långtidslån	2017	2016	2015
Antal långtidslån - Sverige	7 872	8 016	7 991
Antal långtidslån - utlandet	289	298	316
Totalt antal långtidslån	8 161	8 314	8 307

De statistiska uppgifterna för låneverksamheten hämtas från museets databas MuseumPlus där all föremålshantering registreras.

Sammanfattning utställningar och lån 2017

Trots stängningen av museibyggnaden har Nationalmuseum bibehållit tillgängligheten till samlingarna på utställningsplatser som NM Design, Kulturhuset Stadsteatern, Gustavsberg, Läckö och Gripsholms slott. Dessutom har museets olika samarbeten, bland annat med Swedavia och Jernhusen, visat delar av det kulturarv Nationalmuseum är satt att förvalta på helt nya och oväntade platser.

Föremålen i samlingarna är eftertraktade i såväl internationella som nationella utställningssammanhang där också myndighetens kompetens, erfarenhet och kunskap är av stort värde och högt skattad. Årets samarbetsprojekt och medverkan i utställningar i Paris, Köpenhamn, och New York har också bidragit till att synliggöra samlingarna internationellt.

Nationalmuseum bedömer att utställnings- och låneverksamheten under året, utifrån befintliga förutsättningar och resurser, väl motsvarat myndighetens uppdrag.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader för utställningar, lån, nationell samverkan samt marknadsföring.

Tabell 16

Kostnader prestation (tkr)	2017	2016	2015
Utställnings- och utlåningsverksamhet	**23 869**	**24 241**	**24 290**

5.2 Digitalisering

Myndigheten strävar efter hög digital tillgänglighet till samlingarna. Det långsiktiga målet är att myndighetens samtliga föremålssamlingar såväl som arkiv och allmänna handlingar ska vara digitalt tillgängliga och sökbara.

Arbetet med förteckning genom registrering och uppdatering av information i Nationalmuseums föremålsdatabas, MuseumPlus, sker kontinuerligt i samband med nyförvärv, utställningar och utlån, forskning, konservering och särskilda projekt. Verksamheten omfattar även bildfångst (inläsning av bild till dator) samt uppbyggnad av infrastrukturen för att underlätta och förenkla överföring av data och bilder till olika plattformar.

Registrering MuseumPlus

Sedan 2009 registreras föremål i museets samlingar i databasen MuseumPlus. Förutom registrering av nyförvärv har verksamheten under året fokuserat på att komplettera information om Gustavsbergssamlingen och Statens porträtt-samling samt teckningssamlingarna. Två personer i arbetsträning har varit behjälpliga i arbetet med detta. Under 2017 tillkom 4583 nya föremålsposter i databasen. Sammantaget är ca 60% av National-museums inventarieförda samlingar registrerade i MuseumPlus varav 70% med bild.

Av samlingarna är måleri- och skulptur- samt konsthantverks- och designsamlingen helt registrerade i databasen och Slottssamlingarna och Gustavsbergssamlingen till största delen registrerade. Av tecknings- och grafiksamlingen återstår stora delar men då samlingen är mycket omfattande är en fullständig digitalisering inom den närmaste framtiden inte realistisk.

En viktig aspekt vid registrering och/eller överföring av data är uppgifternas kontinuitet och tillförlitlighet. Som ett led i detta genomförs systematisk uppdatering av valda samlingsdelar samt stickprovskontroller av uppgifterna i databasen. 2017 granskades och kompletterades ca 3000 registrerade poster i samband med utställnings-projekt och utlån samt vid genomgång av föremål till samlingspresentationerna i Nya NM. Utöver detta har 500 poster i måleri- och tecknings-samlingen kompletterats med aktuella forsknings-resultat. Genom de offentliga portaler och plattformar där Nationalmuseums digitaliserade samlingar finns tillgängliga kan även kommentarer från allmänheten bidra till kontroll av publicerade uppgifter.

Tabell 17

Registrerade föremål	2017	2016	2015
Antal föremål registrerade i MuseumPlus	178 677	174 094	169 352

Digitalisering och publicering av bilder

Även bildfångst sker löpande i samband med nyförvärv, utställningar, forskning, konserverings-tekniska undersökningar och publicering. Under året har 3162 föremål i MuseumPlus kompletterats med bild. Totalt finns nu 124 202 förmålsposter med bild tillgängliga för allmänheten via webben.

Museets bildhanteringssystem Bynder (Digital Asset Management System) driftsattes under våren varefter arbete med synkronisering och migrering av bilder inleddes. Bildhanteringssystemet, som vid årsskiftet innehöll 148 068 bilder, är ett viktigt verktyg i arbetet med tillgängliggörandet av högupplöst digitalt bildmaterial.

De bilder på museets webbsida av konstverk som inte längre är upphovsrättsligt skyddade är fria för användning. Tidigare har de delar av samlingarna som skyddats av upphovsrätt inte kunnat visas på webbplatsen men ett avtal med Bildupphovsrätt i Sverige har gjort det möjligt att publicera även upphovsrättsligt skyddad konst på National-museums offentliga webbdatabas. Avtalet omfattar en del nyare måleri och teckningar samt modernare porträtt i Statens porträttsamling och National-museums samling av nutida design, sammantaget drygt 12 000 bilder som inte tidigare kunnat visas.

Samarbeten

Under 2017 fortsatte Nationalmuseums samarbeten med Europeana, Wikimedia och DigitaltMuseum och nya inleddes med Smartify och DailyArt, som levererar appar för konstintresserade.

2016 släpptes 3000 högupplösta bilder av National-museums mest populära målningar på Wikimedia Commons för fri användning och spridning på nätet. Under året lades ytterligare bilder till, sammanlagt finns nu 5371 bilder tillgängliga på Wikimedia Commons. National-museum samarbete med och publicering på Wikidata/Wikimedia/ Wikipedia har resulterat i drygt 17 miljoner bildvisningar på Wiki-sidorna.

2017 fortsatte det nära samarbetet med den europeiska kulturarvsdatabasen Europeana. Museet har tidigare levererat över 74 000 data-poster och bilder till Europeana och deltog också i föregående års kampanj *Europena280* som nådde 20 miljoner människor. Under året har Nationalmuseum inom ramen för samarbetet, medverkat i arbetsgrupper kring bildutbytes-standarder samt förläst vid en workshop i Glasgow.

Av de digitalt registrerade föremålen i National-museums samlingar har drygt 8000 verk valts ut för publicering på DigitaltMuseum, en plattform som omfattar drygt 1,4 miljoner bilder och information om konstföremål från 59 museer i Norge och Sverige.

Den pilotstudie om 3D fotogrammetri som museet genomförde 2016, resulterade under året i att fyra 3D modeller av verk ur samlingarna publicerades på Sketchfab, en plattform för 3D arbeten.

Nationalmuseum var även delaktig i Sveriges museers vårmöte - *Museet utan gränser*, dels i expertgruppen som sammanställt programmet samt med flera föreläsningar. Konferensen som hölls i april 2017 behandlade digitaliseringen och dess konsekvenser som en praktisk och strategisk fråga för museer och för samhället i stort.

Utöver detta har Nationalmuseums personal föreläst om digitaliseringsflöden och tillgång till digitalt kulturarv på konferenser och workshops i Hamburg, Basel, London och Berlin.

Sammanfattning digitalisering 2017

Förteckning och dokumentation genom digital registrering är ett viktigt verktyg i hanteringen och kontrollen av samlingarna och en förutsättning för tillgänglighet. Av Nationalmuseums omfattande samlingar är ca 60% av inventarieförda föremål digitaliserade, varav 70% med bild, och tillgängliga via nätet.

Med utgångspunkt från befintliga förutsättningar och resurser och grad av tillgänglighet i förhållande till samlingarnas storlek samt en uppskattning av de registrerade uppgifternas tillförlitlighet, bedömer Nationalmuseum att insatserna för digitalisering av Nationalmuseums samlingar varit av god kvalitet.

Detta och årets insatser för effektiviseringen av den digitala bildhanteringen har, tillsammans med betydelsefulla samarbeten och genom museets olika kanaler och plattformar, väl motsvarat myndighetens uppdrag och bidragit till att öka tillgängligheten till kulturarvet oavsett geografisk plats.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader för registrering/digital dokumentation och utveckling samt foto och bildfångst.

Tabell 18

Kostnader prestation (tkr)	2017	2016	2015
Registrering/digital dokumentation	**6 740**	**6 254**	**6 657**

De ökade kostnaderna 2017 omfattar upphandling av bildhanteringssystem.

5.3 Sociala medier

De senaste årens digitala utveckling har öppnat för helt nya sätt att förmedla och ta del av kulturarvet. Den digitala tillgängligheten till utställningar, föremålssamlingar och arkiv är en viktig del av myndighetens verksamhet där Nationalmuseums närvaro på sociala medier också fått en allt större betydelse för spridning av information och kunskap om museet och samlingarna.

Antalet visningar av poster och följare på museets webbsida och konton på Facebook, YouTube, Vimeo, Instagram och Twitter ökar stadigt varje år; Museets twitterkonto har 2330 följare vilket är en ökning med 25% mot föregående år. Antalet följare på Nationalmuseums Facebooksida har under året ökat med 12%, från ca 12 800 till 14 300 och på instagramkontot har antalet följare gått från ca 11 100 till 14 800, en ökning med 33% jämfört med föregående år.

Nationalmuseum omnämns också i högre grad än tidigare i sociala medier vilket kan kopplas till tillgängliggörandet av digitala bilder och museets samarbeten men även till att privatpersoner och företag hänvisar med länk till museets webb-databas.

Utöver museets sociala konton utgör samarbeten med Wikipedia/Wikimedia och Google också viktiga delar i spridningen av information om museet.

2012 inledde Nationalmuseum ett samarbete med Wikipedia i syfte att producera kvalitativt sakinnehåll om museet och samlingarna på nätet. Samarbetet fortgår och artiklarna på Wikipedia uppdateras regelbundet. Drygt 5300 högupplösta bilder med öppen licens finns också publicerade på Wikimedia Commons.

Sedan 2011 deltar museet i Googles stora internationella kultursatsning Google Arts & Culture, med ett urval högupplösta bilder och med virtuell visning av museibyggnadens interiörer före renoveringen. Plattformen omfattar mer än 1500 internationella musei- och konstsamlingar från 70 länder och har sedan starten besökts av mer än 20 miljoner människor.

Nationalmuseums webbplats

Museets webbplats besöks framförallt för att förbereda ett fysiskt besök och har därför en klar koppling till pågående utställningsverksamhet. Under året minskade antalet unika besök till webbplatsen med 25% jämfört med 2016 beroende på årets begränsade utställningsverksamhet.

En ny webbplats lanserades i december 2017. Den nya webbplatsens funktioner kommer fortsatt att utvecklas inför och till öppningen av museet i oktober 2018.

Tabell 19

Webbesök NM hemsida	2017	2016	2015
Unika besökare	329 834	439 360	391 500

Google Analytics används för beräkning av besök till Nationalmuseums webbplats. Statistiken avser unika besök, d.v.s. ett besök från en och samma IP-adress under en viss tidsperiod.

6. PUBLIK OCH PEDAGOGIK

MYNDIGHETENS UPPDRAG

Förordning (2007:1175)

3 § 2 Myndigheten ska särskilt /…/ hålla ett urval av de samlingar som är avsedda för utställning tillgängligt för allmänheten, bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet /…/

4 § Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett /…/ barnperspektiv /…/

Regleringsbrev 2017

Publik och tillgänglighet: Nationalmuseum ska redovisa den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken, de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsvariationer, åtgärder som har vidtagits för att nå nya besökare, och effekterna av införandet av fri entré avseende förändringar i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år.

6.1 Besökare

2016 var Nationalmuseum först ut med att införa fri entré även för utställningarna på de under renoveringstiden tillfälliga utställningsplatserna.

Årets besökssiffror för Nationalmuseum omfattar bara en utställningslokal, NM Design, Kulturhuset Stadsteatern, under perioden januari-oktober 2017 varefter verksamheten där avvecklades. Av detta skäl är besökssiffrorna för museet lägre än tidigare. Besökare per månad motsvarar dock i stort föregående års siffror för NM Design som då ökade kraftigt efter att fri entré reformen infördes. Genom avtal med Värmdö kommun övertog Nationalmuseum driften av Gustavsbergs Porslinsmuseum under sommaren med en utställning om *Wilhelm Kåge*. Kåge-utställningen drog dock inte lika många besökare som *Stig Lindberg*-utställningen året innan. Generellt ökade besöken till myndighetens övriga visningsplatser förutom till Tessininstitutet i Paris som var stängt för ombyggnad från mars till oktober 2017.

Besökssiffror

Tabell 20

Antal verksamhetsbesök	2017	2016	2015
Nationalmuseum (NM Design)	46 541	122 133	87 130
Gustavsbergs Porslinsmuseum	16 727	18 958	13 557
Drottningholm	196 632	172 712	163 641
Gripsholm	62 466	58 133	59 060
Antikmuseet	51 091	39 722	36 802
Leufsta	4 485	4 387	3 796
Läckö	136 400	138 700	139 640
Nynäs	12 050	9 792	11 903
Rosersberg	5 364	5 393	5 019
Strömsholm	7 584	5 808	6 002
Tessininstitutet Paris	16 872	20 698	28 218
Ulriksdals slott	5 139	4 420	7 853
Totalt antal besökare till NM:s utställningsplatser	**561 351**	**600 856**	**562 621**
*Prins Eugens Waldemarsudde – halvår **	*71 985*	*104 708*	*133 788*
Totalt antal besökare till NMW:s utställningsplatser 2015-2016		*705 564*	*696 409*

*) Redovisade besökssiffror PEW 2017 avser verksamhetsbesök perioden januari-juni 2017

Redovisning av myndighetens besöksutveckling lämnas årligen till Myndigheten för kulturanalys. Nationalmuseum redovisar verksamhetsbesök utifrån antal försålda biljetter. Från och med 2016, efter fri entréreformen, används Viametrix för besöksberäkning vid museets utställningar på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern.

Vid de kungliga slotten och Nynäs slott redovisas verksamhetsbesök baserat på antal försålda biljetter till utställningar som omfattar föremål ur myndighetens samlingar. Manuell beräkning används vid Leufsta slott och vid Tessininstitutet i Paris. Gruppernas storlek på Leufsta och den inte alltför stora dagliga genomströmningen av besökare vid Tessininstitutet gör att risken för felräkning bedöms som liten. Läckö Slott tillämpar ingen fullgod metod för beräkning av icke-betalande besök vilket beror på byggnadens disposition. Angivna besökssiffror för Läckö är därför en skattning.

6.2 Pedagogisk verksamhet

Nationalmuseum har som mål att genom pedagogisk metodik och målgruppsanpassad verksamhet väcka intresse och öka förståelsen för konst genom visningar, kurser, program och texter m.m. En viktig del av den pedagogiska verksamheten bedrivs inom ramen för skol-verksamhet samt specialpedagogik med visningar för demenssjuka och för personer med syn-nedsättning samt teckenspråkstolkade visningar. [6.4]

Avvecklingen av museets utställningsverksamhet på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern, och arbetet med planering till nya NM har medfört vissa begränsningar i den publika verksamheten vilket avspeglas i minskat antal aktiviteter och deltagare under året.

Visningar och programverksamhet

Programverksamheten har främst varit kopplad till de två större och fyra mindre utställningarna på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern, med utgångs-punkt i utställningarnas olika teman.

Årets utställningar lockade fler deltagare till de bokade visningarna som trots att de var färre jämfört med 2016 ändå hade högre medeltal per visning och sammantaget nästan lika många deltagare som föregående år. Beroende på avvecklingen av utställningsverksamheten på NM Design var antalet offentliga visningar färre med motsvarande minskning av antal deltagare.

Utöver visningar och programverksamhet har olika former av publikmöten som korta utställnings-introduktioner, workshops och kursverksamhet erbjudits liksom taktila Pop-Up visningar där föremål kopplade till teman i utställningarna legat till grund för informella samtal, sammanlagt 26 tillfällen med totalt 238 deltagare. Den sista veckan på NM Design arrangerades en programkväll med tillbakablickar och framtids-spaning i modererade samtal.

Den förkortade utställningsperioden på NM Design gjorde att endast ett begränsat antal seminarier och föreläsningar hölls inom ramen för den pedagogiska verksamheten; bland dessa en programkväll om *Anders Zorn - om karriär konst och vänner i konstens huvudstad* samt två föreläsningar under Pridefestivalen. Dessutom hölls fem designsamtal med särskilt inbjudna gäster. Under Affordable Art Fair i Stockholm deltog Nationalmuseum med föreläsningar om bland annat konstförfalskningar och konstvärdering.

Under året fortsatte de kurser i konsthistoria som Nationalmuseum håller i samarbete med Senior-universitetet där museet sedan många år ansvarar för innehåll, planering och genomförande. Intresset för kurserna var stort vilket gjorde att de snabbt blev fullbokade. I samarbete med SvD Accent har den pedagogiska personalen också lett tre konstresor i Europa samt hållit två konstkurser, varav en tillsammans med Prins Eugens Waldemarsudde.

Tabell 21

Visningar och pedagogisk verksamhet NM	2017	2016	2015
Antal bokade visningar vuxna	70	91	138
Antal offentliga visningar	102	156	154
Antal seminarier/föreläsningar	8	121	155
Antal övrig kursverksamhet	2	16	5

Tabell 22

Deltagare pedagogisk verksamhet NM	2017	2016	2015
Antal deltagare bokade visningar vuxna	1 548	1 585	2 411
Antal deltagare offentliga visningar	2 048	3 518	3 448
Antal deltagare seminarier/föreläsningar	428	3 824	4 603
Antal deltagare kursverksamhet	28	155	45
Totalt antal deltagare pedagogisk verksamhet NM	4 052	9 082	10 507

De statistiska uppgifterna är hämtade från bokningssystemet Blå boken.
Bokade visningar vuxna och antal deltagare omfattar även Senioruniversitetet, SAS och SFI.
Statistiken omfattar endast seminarier och föreläsningar med föranmälan.

Utåtriktat arbete och samarbeten

Som en del av Nationalmuseums pedagogiska utvecklingsarbete har museet tagit initiativ till olika projekt och samarbeten som syftar till att bygga nätverk och genomföra aktiviteter med externa parter för utbyte av nya pedagogiska metoder, arbetsformer och idéer.

Tidigare samarbeten med bland andra Jamtli och Kultur & Näringsliv samt Stockholms sjukhem inom specialpedagogiska projekt och Fryshuset, Oxhagsskolan och Folkets hus och parker i barn- och ungdomsverksamheten, har fortsatt under året. [6.3] [6.4].

Sedan flera år bedriver Nationalmuseum också ett samarbete med Huddinge Komvux där museets pedagoger arbetar aktivt med språkutveckling för elever inom Svenska för invandrare (SFI) och Svenska som andraspråk (SAS).

Workshops och särskilda visningar genomfördes i samband med Nationalmuseum och Jernhusens gemensamma utställningsprojekt *Det offentliga rummet* på Västerås, Malmö och Skövde Centralstationer och under Prideveckan i Stockholm arrangerades sju olika programpunkter, varav två i samarbete med Livrustkammaren, Historiska museet, Upplandsmuseet och The Unstraight Museum.

Flera workshops och seminarier har också hållits med inbjudna pedagoger från bland annat Nordiska Akvarellmuseet, Liljevalchs konsthall, Moderna Museet och Rum för barn, Kulturhuset, för idéutbyte och diskussion kring det praktiska skapandets roll i museipedagogiken.

Sammanfattning pedagogisk verksamhet 2017

Under året har pedagogerna vid Nationalmuseum arbetat för att skapa inspirerande och varierade visningar och program parallellt med förberedelse och planering av den pedagogiska och publika verksamheten på nya NM. Aktiviteterna har syftat till att skapa ett tillåtande, öppet och lustfyllt museibesök som utmanar alla sinnen. Genom att utveckla tidigare och nya samarbeten och projekt har myndigheten kunnat sprida kunskap och ge fördjupad förståelse om samlingarna och verksamheten.

Utifrån befintliga resurser och förutsättningar och myndighetens målsättning bedöms den pedagogiska verksamheten och årets insatser genomgående ha hållit en hög kvalitet.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader inom pedagogiska enheten exklusive verksamhet för barn/unga/skola och specialpedagogik som redovisas separat [6.3] [6.4]

Tabell 23

Kostnader prestation (tkr)	2017	2016	2015
Pedagogisk verksamhet	**2 796**	**3 164**	**2 878**

6.3 Barn och unga

Verksamheten för barn och ungdom, som utgör en viktig och väl inarbetad del i myndighetens arbete, har som målsättning att ge roliga, utmanande och lärande möten med konsten på de ungas egna villkor.

Under museibyggnadens stängning har Nationalmuseum provat nya arbetsformer och olika typer av utåtriktade aktiviteter som t.ex. Pop-Up verkstäder; *I Face Time - porträttverkstad* har deltagare kunnat ta digitala porträttfoton med olika attribut och rekvisita och i *Ta plats - kliv in i konsten* används green-screen teknik och enkla digitala verktyg för att erbjuda besökarna ett lekfullt och underhållande sätt att närma sig konsthistorisk representation och framställning. Årets program-aktiviteter har också omfattat taktila Pop-Up- och stafettvisningar som kombinerats med samtal kring utställningarnas teman.

Parallellt med den löpande program- och skolverksamheten har fokus under året legat på utveckling och planering av den publika och pedagogiska verksamheten på Nya NM.

Skolverksamhet

Skolverksamheten riktar sig i första hand till förskola, grundskola och gymnasium men även till Svenska som andraspråk (SAS) och vuxengrupper i Svenska för invandrare (SFI) genom samarbete med Huddinge Komvux.

Under året har drygt 4000 elever deltagit i Nationalmuseums skolverksamhet som bland annat omfattar visningar och aktiviteter i anslutning till museets utställningar och samarbeten med skolor, elever och lärare i Skapande skola-projekt.

De skolprogram Nationalmuseum erbjuder är åldersanpassade och knyter an till aktuell läroplan och är dessutom utformade för att kunna anpassas efter behov och önskemål. Förutom skol-programmen erbjuds även särskilt utarbetade handledningar med fakta, bildmaterial och övningar för de lärare som vill arbeta med konst på olika sätt i undervisningen.

För att förbättra, förnya och utveckla verksamheten görs kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar av projekt och aktiviteter liksom genomgång av det pedagogiska materialet.

Programverksamhet

I samband med att Nationalmuseums utställnings-verksamhet på Konstakademien avslutades före-gående år avvecklades även ateljéverksamheten. Under 2017 har den pedagogiska verksamheten istället satsat på att hitta andra former för att skapa förståelse för bild och form som i det övergripande programmet *Designstafetten* där deltagarna erbjudits workshops med visningar och samtal i anknytning till aktuell utställning.
Totalt genomfördes 16 designstafetter med 366 deltagare.

Lovverksamhet och övriga aktiviteter

Museets lovverksamhet omfattade bland annat en påsklovsworkshop och en tre dagar lång sportlovs-workshop. I anslutning till utställningen *Hundra år av finsk design* hölls en workshop där deltagarna fick skapa egna verk i lera.

När Nationalmuseum för elfte året i rad deltog i Stockholms kulturfestival prövade sammanlagt 2870 barn och vuxna på att skulptera under festivalens fem dagar. Museet deltog även med en öppen collageverkstad på NM Design under Kulturnatten i Stockholm och på Affordable Art Fair i Stockholm arrangerades en porträttworkshop som lockade sammanlagt 86 barn och 104 vuxna.

Skapande skola

Skapande skola, regeringens satsning på kultur i skolan, utgör en viktig del av Nationalmuseums skolverksamhet. Genom projekten, som sker på skolornas initiativ och görs i nära samarbete med museets pedagoger utifrån varje skolas behov, får elever och lärare möjligheter att möta konsten i samlingarna och museet på nya sätt.
Nationalmuseum har under verksamhetsåret genomfört och avslutat tre Skapande skola-projekt med totalt 22 klasser och 478 elever;

- I Neglinge skola i Nacka arbetade barn från förskoleklass till åk 5 på temat *Kliv in bilden* tillsammans med konstnärer och pedagoger i ett större projekt där 13 klasser och ca 300 elever deltog. Projektet som inleddes 2016, omfattade besök på NM Design och fördjupat arbete i skolan.
- I Rålambshovskolan i Stockholm arbetade en klass med 18 nyanlända tonåriga elever med teckning och lera i ett ämnesöverskridande arbete mellan svenska och bild i ett samarbete mellan elever, lärare, och konstpedagoger.
- I projektet *Se hur det känns!* med Vittra Väsby, Upplands Väsby, fick elever i åk 3 arbeta med eget skapande och utforska museets samlingar med hjälp av sina sinnen för att öva iakttagelse-förmåga och fantasi.

Utåtriktat arbete och samarbeten

Pedagogernas utåtriktade verksamhet och olika samarbeten syftar till att skapa relationer och medvetenhet om samlingarna och museets verksamhet och genom olika projekt ge en lustfylld ingång till konst och kunskap.

2015 inleddes ett samarbete med Oxhagsskolan i Akalla/Kista där pedagoger tillsammans med lärare och elever arbetat med olika projekt för att pröva och gemensamt utveckla Nationalmuseums skolverksamhet. Kontakten har under året bibehållits men i mindre skala och har i dialog med skolans lärarlag framförallt fokuserat på att inför verksamheten på Nya NM etablera referensgrupper för museets skolprogram.

Inför en projektvecka på Höglandsskolan i Bromma fick 23 elever i åk 9 en specialvisning med workshop utifrån en utställning i projektcontainern på NM Design och tillsammans med åk 4 på Högåsskolan i Knivsta genomfördes ett konstprojekt där konst, konsthistoria och digital bildframställning kombinerades med datalogiskt tänkande/programmering. 75 elever deltog i projektet. I ett projekt med Kungsholmens gymnasium arbetade 20 elever utifrån NM Designs teman med egen formgivning.

Nationalmuseum och föreningen Artikel 31, som arbetar för barns rätt till kultur, inledde under året planering och förberedelser för ett skolutvecklingsprojekt, *Konstexpressen*, som syftar till att ge elever i Skärholmen tillgång till konst, kulturarv och språk. Projektet omfattar drygt 225 barn i förskola och grundskola och kommer att pågå under tre år.

För fjärde året i rad samverkade Nationalmuseum med Fryshuset i lovverksamheten *Lovely days* där barn och unga i två dagar under sommaren kunde arbeta med museets pedagoger i en workshop. Vidare fortsatte samarbetet med Folkets Hus och Parker där vandringsutställningen *Öga mot öga*, en utställning för barn om porträtt från förr, under våren visades på Bagarmossen Folkets Hus och under hösten på Jamtli i Östersund.

2017 fortsatte också det samarbete som inleddes föregående år med Sveriges Allmänna Konstförening (SAK) i projektet SAK UNG, ett landsomfattande projekt med mål är att ta vara på ungas egna initiativ och skapa kontakter till såväl föreningsliv som etablerat kulturliv och museer. Nationalmuseum deltar i projektet med övergripande projektplanering och konsthistorisk och pedagogisk expertis vid seminarier m.m. Under våren genomfördes uppstartsseminarier på Malmö Moderna, Havremagasinet i Boden, Gotlands konstmuseum i Visby och på Bror Hjorts hus i Uppsala.

Tillsammans med Jernhusen, Kultur & Näringsliv och Södertörns högskola hölls i början av året ett seminarium med studenter från högskolan och i samarbete med Kulturhusets ungdomsverksamhet Lava genomfördes en workshop för ungdomar mellan 14-26 år i samband med Prideveckan. Tillsammans med Kultur & Näringsliv, SAK UNG, Satans triologi och Bonniers konsthall arrangerades också en frukostföreläsning om kulturlivets relationer till unga i *De unga och konsten*.

Tabell 24

Barn- och ungdomsverksamhet (antal tillfällen)	2017	2016	2015
Bokade skolvisningar	17	108	109
Ateljéverksamhet/aktiviteter	27	23	20
Konstskola för barn	-	20	26
Lovverksamhet	5	13	14
Stockholms kulturfestival (dagar)	5	5	5

Tabell 25

Deltagare barn- och ungdomsverksamhet	2017	2016	2015
Antal deltagare skolvisningar	389	2 726	2 027
Antal deltagare Ateljéverksamhet/aktiviteter	510	992	438
Antal deltagare Konstskola för barn	-	340	308
Antal deltagare Lovverksamhet	266	630	564
Antal deltagare Stockholms kulturfestival	2 870	2 694	3 670
Totalt antal deltagare pedagogisk verksamhet NM	4 035	7 382	7 007

Uppgifterna hämtade från bokningssystemet Blå boken. Statistik för visningar avser endast bokade visningar. Utöver detta har Pop-Up och stafettvisningar hållits på NM Design. Skapande skola--projekten (3) omfattade totalt 478 elever.

Stängningen av NM Design i oktober och avsaknaden av egen lokal för ateljéverksamhet har medfört begränsningar för den pedagogiska verksamheten för barn vilket avspeglas i antal visningar, aktiviteter och deltagare under året.

Sammanfattning barn och ungdom 2017

Myndigheten har som mål är att öka tillgängligheten till samlingarna, nå fler, nya och unga besökare samt utveckla den pedagogiska verksamheten i samarbete med skolor och andra kulturinstitutioner.

Årets program och aktiviteter har trots begräsningar i verksamheten kunnat bidra till att sprida kunskap om samlingarna och ge barn och unga en positiv och lärande konstupplevelse. Satsningen på nya arbetsformer och olika samarbetsprojekt har också lagt en viktig grund för den fortsatta verksamheten på Nya NM.

Med utgångspunkt från befintliga resurser och förutsättningar och Nationalmuseums målsättningar bedömer myndigheten att den pedagogiska verksamheten för barn och unga under året har hållit hög kvalitet.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader för aktiviteter inom ramen för barn och skola.

Tabell 26

Kostnader prestation (tkr)	2017	2016	2015
Barn- och ungdomsverksamhet	**1 642**	**1 689**	**1 660**

6.4 Specialpedagogik

Myndigheten verkar aktivt för att i den ordinarie verksamheten ge alla människor möjlighet att ta del av utbudet och genom olika samarbeten öka kunskapen och tillgängligheten till museets samlingar och utställningar.

Särskilda visningar och program

Vid museet arbetar en intendent särskilt med specialpedagogik och en kommunikatör med tillgänglighetsfrågor.

Under året har Nationalmuseum till utställningarna på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern, genomfört visningar för personer med funktionsvariationer; 4 specialvisningar för personer med demensdiagnos, 4 syntolkade visningar och 3 visningar på teckenspråk.

Möte med minnen

Nationalmuseum har en mångårig erfarenhet av att arbeta med och utveckla pedagogiska metoder och projekt för personer med demensdiagnos och deras anhöriga och vårdare. Museet var initiativtagare till det landsomfattande projektet *Möte med minnen* som drevs av Alzheimerfonden under tre år, 2013 - 2015, och som engagerade ett 90-tal museer runt om i Sverige. Under året har Nationalmuseum varit drivande i att stärka nätverket mellan de museer som varit engagerade i projektet, bland annat har kontaktmöten hållits med anhörigkonsulenter i Stockholms län. Vidare har träffar och visningar för personer med demensdiagnos genomförts som informella samtalstunder, *Konstfika*. Särskilda visningar för demenssjuka och deras anhöriga ingår i museets ordinarie visningsverksamhet och erbjuds i samband med aktuella utställningar.

Nationalmuseums specialpedagog har vid ett flertal tillfällen även engagerats som fortbildare i metodik för arbete med äldre- och demensvård, bland annat på Leksands Kulturhus och till Anhörigkonsulternas navigeringskurs samt vid *Kulturdag på Kulturhuset* för personer med demensdiagnos.

Stockholms sjukhem

Under 2016 inledde Nationalmuseum ett treårigt samarbete med Stockholms sjukhem i utvecklings- och konstaktivitetsprojektet *Medvaro* i syfte att genom konsten skapa ett humanistiskt tilltal i vårdmiljön. Under 2017 har totalt 53 konststunder med fördjupade konstsamtal genomförts med drygt 500 boende och personal på Stockholms sjukhem.

Tabell 27

Specialpedagogik	2017	2016	2015
Antal aktiviteter	11	28	30
Antal deltagare	69	181	293

Redovisade uppgifter för Nationalmuseums visningar hämtas från bokningssystemet Blå boken.
Det minskade antalet specialvisningar hänger samman med den förkortade utställningsperioden på NM Design.

Sammanfattning specialpedagogik 2017

Insatserna inom specialpedagogik tillsammans med engagemang och idérikedom i de projekt och samarbeten där myndigheten varit delaktig, visar på hög kvalitet i verksamheten och i museets strävan att göra Nationalmuseums utbud tillgängligt för alla.

Kostnader

Prestationen omfattar lönekostnader för specialpedagog om 50% samt informatör 20% med särskilt uppdrag att hantera tillgänglighetsfrågor för personer med funktionsvariationer.

Tabell 28

Kostnader prestation (tkr)	2017	2016	2015
Specialpedagogik	**903**	**816**	**989**

7. SAMVERKAN

MYNDIGHETENS UPPDRAG
Förordning (2007:1175)
3 § 4 Myndigheten ska särskilt /…/ verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.
4 § Myndigheten ska i sin verksamhet integrera /…/ ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.
7 § Myndigheten ska samarbeta med Moderna museet om gemensamma funktioner.
7a § Myndighetens samverkan med myndigheter och andra aktörer ska omfatta det civila samhällets organisationer.

Regleringsbrev 2017
2 Samarbete för kultur till fler
NMW ska i samarbete med andra aktörer verka för att kulturen ska komma fler till del i hela landet.
3 Regional närvaro
NMW ska arbeta för att stärka museets regionala närvaro, t.ex. genom samarbeten med regionala museer.
Av anslagsposten ska minst 2 000 000 kronor användas för att stärka museets regionala närvaro.

7.1 Regional närvaro

NM JAMTLI - ÖSTERSUND

I Nationalmuseum Jamtli (NM Jamtli) kommer delar av föremålssamlingarna för första gången presenteras utanför Stockholm i den för ändamålet permanenta byggnad med utställningslokal som är under uppförande i anslutning till Jämtlands länsmuseum Jamtli i Östersund.

De utökade anslagsmedel för regional verksamhet som tilldelats har bland annat gjort att anställningsprocessen, inför öppningen av NM Jamtli den 17 juni 2018, kunnat inledas. Flera möten med Jamtli har hållits för planering av verksamheten och ett samarbetsavtal har förberetts för undertecknande i början av 2018. Avtalet, som har en giltighetstid om sex år med möjlighet till förlängning, reglerar hyreskostnader, utställningsverksamhet, pedagogik, programverksamhet, museibutik, säkerhet och ekonomi.

Under året har arbetet med den första utställningen på NM Jamtli 2018, *Sex sekler av samtid,* också intensifierats. Utställningen är tänkt att presentera sex århundraden av konst från Gustav Vasas 1500-tal till 2000-tal med ca 200 nyckelverk i olika kategorier ur samlingarna. Förberedelserna har bland annat omfattat urval och genomgång av föremål, utställningsscenografi, textproduktion, planering av transporter och underlag för marknadsföring.

Nationalmuseums pedagoger har under året också inlett utvecklingsarbete för den pedagogiska verksamheten vid NM Jamtli med uppstartsmöten och workshops för Jamtlis pedagogiska och publika personal. Nationalmuseum har även varit delaktig i bemanningsprocessen och tillsättningen av tjänster för verksamheten.

RÖHSSKA MUSEET GÖTEBORG

2016 inleddes samtal med företrädare för Röhsska museet och Göteborgs kulturförvaltning om ett samarbete för att förstärka designens roll i samhället. I mars 2017 lämnade Nationalmuseum och Röhsska museet en hemställan till Kulturdepartementet om ett gemensamt nationellt uppdrag kring design och sociala frågor med museernas unika designsamlingar som utgångspunkt i syfte att uppnå ett ökat intresse hos nya målgrupper. Förslaget hade också som delmål att skapa ett digitalt designmuseum för samlingar och designarkiv.

Samtalen mellan Nationalmuseum och Göteborgs kulturförvaltning har fortsatt under hösten där man, i avvaktan på Kulturdepartementets svar på förslaget om ett gemensamt designuppdrag, enats om att lansera en gemensam digital plattform under våren 2018.

ÖVRIG REGIONAL NÄRVARO

Nationalmuseums samarbeten med Jernhusen och Swedavia har bidragit till en ökad regional närvaro på flera och olika typer av platser runtom i hela Sverige.

Samarbetet med Swedavia och visningen av utställningen *Crossing Borders* på landets flygplatser inleddes 2014 och fortsatte under året med utställningen *Crossing Borders/Smart Design* som visades på Arlanda och Landvetter i Göteborg.

Även museets samarbete med Jernhusen och vepautställningen *Det offentliga rummet* som inleddes 2015, fortsatte för visning på centralstationerna i Norrköping, Västerås, Malmö, Gävle, Skövde, Linköping och Lund.

Kostnader regional närvaro

Redovisningen av särskilt tilldelade medel om 2 mkr för regional närvaro enligt myndighetens regleringsbrev för 2017, omfattar rese- och materialkostnader i samband med utställningar och visningar på platser runtom i landet däribland även slotten och Gustavsberg. Lönekostnaderna avser nedlagd tid för de regionala projekten med avseende på planering av verksamhet/utställning, möten, pedagogiska insatser samt framtagande av avtal och andra dokument. Totalt har ca 15 personer vid Nationalmuseum i olika utsträckning varit engagerade i de regionala projekten.

Tabell 29

Kostnader (tkr)	2017	2016	2015
Regional närvaro	**8 705**	**7 290**	**8 794**

7.2 Internationellt och interkulturellt utbyte

Olika typer av samarbeten och utbyten, nationella som internationella är en förutsättning för myndighetens verksamhet och utveckling. Det internationella och interkulturella utbytet bedrivs framförallt inom ramen för myndighetens forskningsverksamhet och genom utställnings-projekt och lånehantering.

Under museibyggnadens renovering har såväl lån- och utställnings- som forskningssamarbeten varit särskilt betydelsefulla, inte minst de internationella.

Nationalmuseum har 2017 samarbetat med flera franska institutioner om större utlån ur samlingarna, bland annat till Petit Palais och Versailles i Paris men även till Morgan Library & Museum i New York samt Statens Museum for Kunst, Köpenhamn.

De senaste årens framgångsrika utställnings-samarbeten med bland annat Louvren och Petit Palais, uppmärksammades också av det franska Kulturministeriet som tilldelade Nationalmuseums avdelningschef för Samlingar och forskning den franska utmärkelsen ”*Ordre des Arts et des Lettres”* för insatser och engagemang för kulturell samverkan.

Personalens särskilda kompetens och specialisering är inte bara en tillgång för museet men även en efterfrågad resurs nationellt och internationellt. Nationalmuseums medlemskap i olika välrenommerade organisationer som t.ex. RIHA har gett ökade möjligheter till global samverkan inom konstvetenskaplig och materialteknisk forskning liksom museets medlem-skap och delaktighet i ICOM-CC. Sedan flera år tillbaka ingår Nationalmuseum också i den vetenskapliga kommittén CATS vilket gör att museet kan följa och bistå med expertis i veten-skapliga projekt. Nationalmuseum ingår vidare i det internationella forskningsnätverket Mobility Creates Master tillsammans med en rad ledande internationella institutioner.

Under våren 2017 grundades, tillsammans med Nationalmuseum, stiftelsen *American Friends of Nationalmuseum* som drivs av en styrelse med säte i New York, i syfte att stärka utvecklingen mellan Sverige och USA via museets verksamhet. Stiftelsen har till uppgift att, inom ramen för myndighetens uppdrag att integrera internationella och interkulturella utbyten, bidra till förvärv och utveckla transatlantiska samarbeten för att på så sätt öka förståelsen för och uppskattningen av framförallt konst och design. Under året har flera möten hållits med stiftelsen för planering av förvärv till museets samlingar.

7.3 Samarbete för kultur till fler

Nationalmuseum har under renoveringsperioden satsat på olika typer av samarbeten för att nå ut vilket resulterat i nya och spännande möten med publiken på oväntade platser, i Sverige såväl som utanför landet.

Inom ramen för den pedagogiska verksamheten har en mängd olika projekt i samverkan med bland andra Fryshuset, Folkets Hus och Parker, Kultur & Näringsliv, SAK UNG och Artikel 31, lett till möten med fler och nya besöksgrupper. Genom Skapande skola-projekten kan museet också nå ut till och väcka intresse för kulturarvet hos en framtida publik. Till detta kommer samarbeten med Stockholms sjukhem som omfattar konstprojekt för äldreboende samt olika typer av samverkan kring aktiviteter för personer med demensdiagnos.

I samarbetet med Kulturhuset Stadsteatern och utställningsverksamheten NM Design har National-museum strävat efter att lyfta delar av samlingarna och försöka nå även andra än de som vanligtvis besöker museet.

I samband med Pridefestivalen genomfördes också olika aktiviteter tillsammans med bland andra The Unstraight Museum och med Kulturhuset ungdoms-verksamhet Lava i workshopen *Pride Ung* för ungdomar mellan 14-26 år.

Inte minst viktiga har Nationalmuseums samarbeten med Jernhusen och Swedavia varit där museet kunnat visa prov på samlingarnas djup och bredd för en helt ny publik genom utställningar på flygplatser och centralstationer. Kommande verksamhet på NM Jamtli och Gustavsbergs Porslinsmuseum har också möjliggjorts genom samverkan med olika parter i syfte att nå publik utanför museibyggnaden på Blasieholmen.

Nationalmuseums arbete med den digitala tillgängligheten har lett till flera givande samarbeten med bland andra Wikipedia/Wikimedia, Europeana DigitaltMuseum och Google, vilket bidragit till att sprida information och kunskap om museets verksamhet och samlingar till människor världen över.

7.4 Moderna Museet

KONSTSBIBLIOTEKET

Konstbiblioteket är Moderna Museets och Nationalmuseums gemensamma resurs för konst, fotografi och design och ett av Nordens största specialbibliotek. Nationalmuseum är huvudman för verksamheten och de båda museerna samråder inom ramen för ett biblioteksråd om budgetramar och övriga övergripande frågor avseende den gemensamma funktionen. Den procentuella fördelningen av kostnaderna är 51% för Nationalmuseum och 49% för Moderna Museet.

Bokbeståndet som speglar museernas samlingar och verksamhet från renässansen fram till idag, vänder sig till alla konstintresserade, såväl forskare och museianställda som allmänheten. En stor del av bibliotekets samling utgörs av monografier över konstnärer och fotografer samt utställnings-kataloger och auktionskataloger. Biblioteket har även stora samlingar med pressklipp.

Biblioteket samverkar som intern informations-resurs med övriga avdelningar på båda museerna men har också en extern verksamhet som del i en nationell och internationell infrastruktur för forskning.

Konstbiblioteket har öppet för externa besökare och svarar på e-postförfrågningar från forskare och studenter, yrkesverksamma inom ämnet samt allmänheten. Biblioteket skickar även ut böcker på fjärrlån till andra bibliotek i landet som svar på inkomna låneförfrågningar.

Antalet fysiska besök till Konstbiblioteket liksom antalet gruppvisningar har ökat jämfört med 2016. Grupperna har bestått av studenter från Uppsala universitet, Stockholms universitet och Fotoskolan STHLM.

8. PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde har sedan 1995 utgjort en särskild enhet i myndigheten Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemars-udde (NMW) med egen museichef och personal samt en styrelse med ansvar för drift och verksamhet.

Enligt regeringsbeslut har den tidigare myndigheten NMW delats i två separata delar med varsin fristående verksamhet med separata uppdrag. Delningen trädde ikraft 1 juli 2017.

Här redovisad verksamhet och statistik avser endast perioden 1 januari - 30 juni 2017 då verk-samheten vid Prins Eugens Waldemarsuddes bedrevs i enlighet med förordning med instruktion (2007:1175) och föreskrifterna i prins Eugens testamente. Se även [11.4].

Organisationen vid Prins Eugens Waldemars-udde är uppdelad i Museiverksamhet, Park och trädgård, Butik och försäljning, Information och kommunikation samt Fastighet och säkerhet.

Verksamheten vid Waldemarsudde omfattar även byggnaden och tillhörande parkanläggning.

I samband med invigningen av Museernas vårmöte i april belönades Prins Eugens Waldemarsudde med den prestigefulla utmärkelsen Årets museum 2017 för ”*att ha öppnat och vidareutvecklat en rik och djärv tvärvetenskaplig verksamhet utifrån platsens unika förutsättningar på ett sätt som gett stort genomslag och helt nya målgrupper*”. Priset delades ut av Sveriges Museer och Svenska ICOM (International Council of Museums).

Samlingarna

FÖRVÄRV

Samlingarna vid Prins Eugens Waldemarsudde uppgår till drygt 7 000 föremål och består av prins Eugens egna målningar och skisser, bildkonst av övriga konstnärer, skulpturer samt konsthantverk och design. Till detta kommer en omfattande fotografisamling och prins Eugens brevsamling.

Museet har inga accessionskrav men vid enstaka tillfällen kompletteras samlingarna genom inköp eller gåvor. Till prins Eugens brevsamling inskaffas fortlöpande kopior av prinsens brev i annan ägo och till fotografisamlingen fotografier ur andra arkiv med relevans för museets samlingar.

VÅRD

Föremålssamlingarnas allmänna kondition är god och nödvändiga åtgärder utförs successivt, vanligtvis i samband med utställningar eller utlån. I övrigt omfattar vården även museets byggnader med inventarier samt trädgårds- och park-anläggningar.

Under första halvåret 2017 inleddes konserverings-åtgärder av konst på papper efter den genomgång av samlingen som påbörjades föregående år.

FORSKNING

Vid Prins Eugens Waldemarsudde bedrivs forskning i samverkan med universitet och hög-skolor i samband med museets olika utställningsprojekt. Resultaten presenteras i publikationer samt vid symposier och föreläsningar.

Majoriteten av publikationerna vid Waldemarsudde ges ut i samband med utställningsprojekt och är helt eller delvis externfinansierade. Första halvåret 2017 publicerades utställningskatalogen *Joan Miró. Vardagslivets poesi* till utställningen med samma namn.

Waldemarsuddes museichef invaldes i november 2015 som ledamot i Kungl. Vitterhetsakademien och anlitas regelbundet som föreläsare och skribent i nationella och internationella publikationer. Museichefen är även aktiv som ledamot i styrelsen för Konsthistoriska sällskapet och som ledamot i Kungl. Samfundet för handskrifters utgivande gällande Skandinaviens historia. Museichefen ingår vidare i ett FoU-nätverk som träffas regelbundet och omhändertar strategiska forskningsfrågor av relevans för museisektorn.

Under första halvåret hölls sex externa föreläsningar, bland annat vid Zornakademien och för Riksförbundet Sveriges museer.

Kostnader

Tabell 30

Kostnader prestation PEW (tkr) Helår och halvår	2017 01.01-30.06	2016 Helår	2015 Helår
Vård	**984**	**2 313**	**2 152**
Forskningsverksamhet	**156**	**336**	**365**

Tillgänglighet

UTSTÄLLNINGAR

Under tiden mellan januari - juni 2017 öppnade fyra utställningar på Prins Eugens Waldemarsudde; under våren visades en stor presentation med verk av konstnären *Joan Miró* samt utställningen *En sagolik skola – Folkskolan 175 år, om skolans utveckling från 1800-talet fram till idag*. Sommarutställningarna omfattade konstnären *Anja Notinis* måleri, keramik och skulptur samt höjdpunkter från prins Eugens samling i utställningen *Nordisk konst från perioden 1880 – 1940* med 131 viktiga verk ur museets samlingar.
Till Miróutställningen lånades 88 verk in, bland annat från samlingar i Spanien, och till utställningen *En sagolik skola* visades ett hundratal föremål ur de egna samlingarna tillsammans med 76 inlånade verk från svenska långivare. Anja Notinis utställning omfattade 109 inlånade verk.

Inga publikmätningar genomförs vid museet men i företaget Evimetrix kundundersökning kom Prins Eugens Waldemarsudde på tredje plats i kategorin ”*Bästa utställningar*”. Undersökningen genomfördes i början av 2017 där ca 1 800 personer över 18 år och bosatta i Stockholms län besvarade en enkät om 39 olika museer.

UTLÅN

Under perioden januari - juni 2017 har endast ett fåtal verk lånats ut; fem verk lånades till en utställning om Zorn på Sven-Harrys konstmuseum, ett verk till Blaafarvevaerket, Vikersund i Norge och två till Musée d’Orsay i Paris.
Långtidslånen är oförändrade jämfört med föregående år.

Utställningar

2017.02.11 - 2017.06.10	Joan Miró – Vardagslivets poesi
2017.03.11 - 2017.05.21	En sagolik skola – Folkskolan 175 år
2017.06.10 - 2017.09.24	Anja Notini – Rum med gravitation
2017.06.22 - 2017.08.27	Nordisk konst - Höjdpunkter från Prins Eugens samling

Kostnader

Tabell 31

Kostnader prestation PEW (tkr) Helår och halvår	2017 01.01-30.06	2016 Helår	2015 Helår
Utställnings- och låneverksamhet	**9 332**	**11 511**	**14 406**

DIGITALISERING

Konstsamlingen vid Prins Eugens Waldemarsudde om ca 7 000 verk, är i sin helhet digitaliserad i föremålsdatabasen FileMaker Pro. Merparten av fotografisamlingarna är digitaliserade och försedda med sökbara register. Även prins Eugens egna brev i brevsamlingen är digitaliserade och försedda med sökbara register. Brev till prins Eugen samt fotografier från 1947-2008 återstår att digitalisera.

Sociala medier

För att nå nya målgrupper och informera om verksamheten har Waldemarsudde konton på flera sociala medier, bland annat Facebook, Instagram och även Vimeo. Sedan museets webbplats uppdaterades 2015 har antalet besökare till hemsidan stadigt ökat.

Kostnader

Tabell 32

Kostnader prestation PEW (tkr) Helår och halvår	2017 01.01-30.06	2016 Helår	2015 Helår
Digitalisering kulturarvet	**52**	**122**	**154**

Publik och pedagogik

Besök

Prins Eugens Waldemarsudde besökssiffror under första halvåret uppgick till 71 985 personer.
Statistiken avser verksamhetsbesök.
Museet omfattats inte av fri entréreformen.

Visningar och program

Den pedagogiska verksamheten på Waldemarsudde har ett brett utbud av verksamheter för alla åldrar. 187 vuxenvisningar bokades under perioden januari-juni 2017 med sammanlagt 5220 deltagare, ett mycket bra resultat jämfört med föregående helår. Även de offentliga visningarna under samma period var välbesökta.

Under första halvåret genomfördes flera evenemang och aktiviteter, bland dem tre föreläsningar i samband med aktuell utställning. Utöver detta har en heldagskurs för SvD Accent om *Miró och surrealismen* genomförts samt ett panelsamtal för lärare med inbjudna gäster och en fortbildningsdag om bildens betydelse för barns och ungas lärande med 120 deltagare från hela landet.

I övrigt arrangerades tre konserter i programserien *Musik på Udden* i samverkan med violinisten Anders Lagerqvist och Kungliga Musikhögskolan/Edsberg, och tillsammans med Spanska Ambassaden anordnades en pianokonsert. I samarbete med Kullehusteatern framfördes en teaterföreställning av *Madame Tartuffe.*

Vidare har flera aktiviteter med anknytning till trädgården hållits såsom trädgårdsvisningar och trädgårdsdagar, workshops och tulpanarrangemang.

Specialpedagogik

Prins Eugens Waldemarsudde erbjuder varje år specialvisningar för olika grupper med funktionsnedsättning. Första halvåret 2017 hade museet fem specialanpassade visningar för sammanlagt 90 personer.

Kostnader

Tabell 33

Kostnader prestation PEW (tkr) Helår och halvår	2017 01.01-30.06	2016 Helår	2015 Helår
Pedagogisk verksamhet	**676**	**933**	**926**

Barn- och unga

Prins Eugens Waldemarsudde har sedan 2013 utökat den pedagogiska verksamheten för barn- och unga bland annat genom särskilda satsningar, skolprogram och anpassade lokaler. I verksamheten ingår även visningar som kompletteras med workshops eller ateljébesök.

Skolvisningarna för barn och unga under första halvåret 2017 var mycket välbesökta och nådde rekordnivåer; 140 visningar med 3 640 deltagare att jämföra med helårssiffrorna för 2016 (133/3458).

Utöver detta genomfördes flera aktiviteter för barn och unga, bland annat två familjesöndagar på olika teman samt friluftsmåleri i samband med trädgårdsdagarna i maj. De övriga programmen för barnfamiljer, *Skattjakt på Waldemarsudde* samt *Upptäcktsfärd med prinsen* hade sammanlagt ca 200 deltagare.

För fjärde året i rad arrangerades också, i samarbete med Marionetteatern/Parkteatern och Kulturhuset Stadsteatern, en barnteaterföreställning med stafflimåleri.

Kostnader

Tabell 34

Kostnader prestation PEW (tkr) Helår och halvår	2017 01.01-30.06	2016 Helår	2015 Helår
Barn och ungdomsverksamhet	**647**	**1 213**	**1 153**

Samverkan

Prins Eugens Waldemarsudde samverkar kontinuerligt med museer runt om i Norden och övriga Europa, dels genom utlån och inlån av konstverk till utställningar men också genom forskningssamarbeten kring museets samlingar och enskilda konstnärskap. Museet samverkar även i olika projekt med andra institutioner, universitet, högskolor, stiftelser föreningar och företag.

Under första halvåret 2017 fortsatte tidigare samarbeten med Kungl. Musikhögskolan/Edsberg och violinisten Anders Lagerqvist i programserien *Musik på Udden* och med Kullehusteatern och Marionetteatern i en teaterföreställning för barn.

I övrigt bedrivs samarbeten inom ramen för den pedagogiska verksamheten, i olika skolprojekt samt med fria kulturskapare.

Fastighet och trädgård

Den 1 oktober 2015 övertog Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde formellt ägande och förvaltning av egendomen, med byggnad och inventarier, från Statens Fastighetsverk.

Park- och trädgårdsavdelningen ansvarar för bevarandet av parkens utformning, blomsteranläggningar, vägar och inventarier som möbler, urnor, vattenspel och maskiner, produktionsytor samt växthus, träd, buskar, gräsmattor och ängsmark. Avdelningen underhåller också dekorationsväxterna i museets olika delar.

Den dagliga skötseln och tillsynen av park och trädgård utgår från de skötseldokument som utarbetats enligt gammal förlaga från museets arkiv. Även parkens planteringsytor planteras efter rekommendationer hämtade från arkivet. Växtproduktionen omfattar såväl utplanteringsväxter som krukväxter och snittblommor. Utöver växthusodlingen av det traditionella blomstersortimentet specialodlas unika arter och sorter.

STATISTISKA UPPGIFTER PEW: 1 JANUARI – 30 JUNI 2017

Tabell 35

Statistik Helår och halvår	2017 01.01-30.06	2016 Helår	2015 Helår
Antal pågående forskningsprojekt	1	1	1
Antal avslutade forskningsprojekt	-	-	1
Antal utgivna publikationer	1	4	6
Antal publikationer under produktion	-	2	4
Antal seminarier/föreläsningar egna	-	22	26
Antal seminarier/föreläsningar i samverkan	-	12	10
Antal symposier i egen regi	-	-	1
Antal föremål registrerade i PEW föremålsdatabas	6 738	6 738	6 721
Antal utställningar	4	8	7
Antal utställningar under projektering	8	5	4
Antal inlån till museets utställningar	273	59	23
Antal långivare inlån till museets utställningar	6	6	6
Antal egna föremål i museets utställningar	229	65	29
Antal utlånade föremål inom Sverige	5	59	23
Antal utlånade föremål utomlands	3	6	6
Antal föremål långtidslån inom Sverige	90	90	86
Antal föremål långtidslån utomlands	18	18	19
Unika besök - PEW webbsida	138 357	192 666	190 716
Antal bokade visningar vuxna	187	245	343
Antal offentliga visningar	124	239	231
Antal seminarier/föreläsningar	22	34	36
Antal övrig kursverksamhet (konstkurser)	2	4	2
Antal deltagare bokade visningar vuxna	5 220	6 860	9 700
Antal deltagare offentliga visningar	5 989	7 456	9 329
Antal deltagare seminarier/föreläsningar	1 169	1 903	2 204
Antal deltagare övrig kursverksamhet (konstkurser)	37	147	90
Bokade skolvisningar	140	133	146
Lovverksamhet	0	8	8
Visning med ateljé – familjesöndag	16	28	33
Övrig programverksamhet barn & unga	2	7	4
Antal deltagare skolvisningar	3 640	3 458	3 791
Antal besökare lovverksamhet	-	203	302
Antal visning med ateljé – familjesöndag	443	805	610
Antal övrig programverksamhet barn & unga	175	1 155	786
Aktiviteter specialpedagogik	6	5	12
Antal deltagare specialpedagogik	90	102	235

De statistiska uppgifterna för föremålshantering hämtade från FileMaker.
Besöksuppgifter hämtade från Kassanova.
Webbsidan använder Google Analytics för statistiskt underlag.
Övriga statistiska uppgifter hämtade från förteckningar upprättade i word och excel.

9. AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Regleringsbrev 2017
6.4 Villkor för avgiftsbelagd verksamhet
NMW ska redovisa avgiftsbelagd verksamhet enligt ovanstående indelning. För försäljning av varor respektive undersökningar, utredningar och andra tjänster ska såväl intäkter som kostnader redovisas. För övrig avgiftsbelagd verksamhet redovisas endast de sammanlagda intäkterna.

Myndighetens avgiftsbelagda verksamhet 2017

Tabell 36

Verksamhet med full kostnadstäckning	t.o.m. 2015	+/- 2016	Intäkter 2017	Kostnader 2017	+/- 2017	Ack.+/- utg.2017
Försäljning av varor NM	-2 154	-541	1 066	-1 472	-405	-3 100
Försäljning av varor PEW	5 363	-221	3 446	-3 765	-320	4 822
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	39	-39	0	0
SUMMA (tkr)	**3 209**	**-762**	**4 551**	**-5 276**	**-725**	**1 722**

Övrig avgiftsbelagd verksamhet	Intäkter 2017
Entréer och visningar	13 446
Övrigt	8 265
SUMMA (tkr)	**21 711**

Nationalmuseums butik har de senaste åren ackumulerat ett underskott. Underskottet kommer troligen fortsätta att öka till dess att den nyrenoverrade museibyggnaden på Blasieholmen öppnas. Myndigheten bedömer att resultatet av varuförsäljningen kommer att vara i balans 3-5 år efter nyöppnandet.

10. KOSTNADER

10.1 Medverkans- och utställningsersättning

Regleringsbrev 2017
Medverkans- och utställningsersättning
NMW ska mot bakgrund av gällande avtal mellan staten och berörda konstnärsorganisationer om konstnärers medverkan och ersättning vid utställning av konstverk (MU-avtalet) särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med avtalet.

Tabell 37

Konstnär	Utställning	Plats	Utställnings ersättning (kr)
Annika Liljedahl	Förkroppsligat (2016)	NM Design	29 000
Märta Mattsson	Unga Konsthantverkare (2016)	Projektcontainern NM Design	48 397
Johanna Törnqvist	Project Precious Trash	Projektcontainern NM Design	44 000
Michael Johansson	This side up	Projektcontainern NM Design	74 000
Maria Friberg AB	Commoncause	Projektcontainern NM Design	35 200
Agnes Larsson	Transformations	Venedig	14 758
Catarina Hällzon	Transformations	Venedig	14 758
Hanna Hedman	Transformations	Venedig	14 758
Tobias Alm	Transformations	Venedig	14 758
Märta Mattsson	Transformations	Venedig	13 923
Björrn Dawidsson AB	Dawid - MEN	Gripsholm	59 400
SUMMA			**362 952**

10.2 Lokalkostnader

Regleringsbrev 2017
NMW ska specificera myndighetens totala lokalkostnader för 2017 enligt instruktioner i regleringsbrevet. /…/ Om myndigheten har fler än en hyresvärd ska kostnaderna fördelas per hyresvärd.

Tabell 38

Lokalkostnader (tkr)	Hyra	El & upp-värmning	Reparation & underhåll	Övrig drift	SUMMA
Statens Fastighetsverk	12 021	148	1 234	795	**14 198**
Stockholms Hamn AB	8 931	55	0	308	**9 294**
Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde	*3 456*			*9*	***3 465***
NAPF	6 144	298	0	131	**6 573**
Tryckfast	2 414	199		40	**2 653**
Akademien för de fria konsterna	275				**275**
Kulturhuset Stadsteatern	1 105		17	416	**1 538**
Riksantikvarieämbetet	105				**105**
Övriga	41			47	**88**
SUMMA	**34 492**	**700**	**1 251**	**1 746**	**38 190**

11. FINANSIELL REDOVISNING

11.1 Resultaträkning

		Not	2017	2016
	Verksamhetens intäkter			
	Intäkter av anslag		148 447	163 965
	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	*1*	26 261	39 014
	Intäkter av bidrag	*2*	6 559	6 572
	Finansiella intäkter	*3*	440	427
=	*Summa verksamhetens intäkter*		*181 706*	*209 978*
	Verksamhetens kostnader			
	Kostnader för personal	*4*	87 090	93 259
	Kostnader för lokaler		38 190	42 662
	Övriga driftkostnader		49 553	65 928
	Finansiella kostnader	*3*	128	3 091
	Avskrivningar och nedskrivningar		6 506	7 661
=	*Summa verksamhetens kostnader*		*181 467*	*212 601*
	Verksamhetsutfall		**239**	**-2 623**
	Årets kapitalförändring	*5*	**239**	**-2 623**

11.2 Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2017-12-31	2016-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	*6*	**1 594**	**816**
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	*7*	28 595	13 175
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	*8*	4 892	8 966
Kulturtillgångar	*9*	299 780	277 460
Pågående nyanläggningar	*10*	26 669	8 910
Summa materiella anläggningstillgångar		***359 936***	***308 511***
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	*11*	**510**	**3 453**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 366	7 126
Fordringar hos andra myndigheter		4 220	3 554
Övriga fordringar	*12*	6 510	234
Summa fordringar		***12 096***	***10 914***
Periodavgränsningsposter	*13*		
Förutbetalda kostnader		8 012	9 836
Upplupna bidragsintäkter		87	459
Övriga upplupna intäkter		29	21
Summa periodavgränsningsposter		***8 128***	***10 316***
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	*14*	**13 524**	**14 740**
Kortfristiga placering			
Värdepapper och andelar	*15*	**3 988**	**3 879**
Kassa och bank			
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	*16*	2 746	2 760
Kassa, postgiro och bank		421	124
Summa kassa och bank		***3 167***	***2 884***
SUMMA TILLGÅNGAR		**402 943**	**355 513**

11.2 Balansräkning

KAPITAL OCH SKULDER	Not	2017-12-31	2016-12-31
Myndighetskapital	*17*		
Donationskapital	*18*	299 780	277 460
Balanserad kapitalförändring	*19*	-2 340	283
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	*5*	239	-2 623
Summa myndighetskapital		***297 679***	***275 120***
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpl.	*20*	251	229
Övriga avsättningar	*21*	910	748
Summa avsättningar		***1 161***	**977**
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	*22*	37 623	26 471
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	*23*	19 008	19 353
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	*24*	17 498	6 112
Leverantörsskulder	*25*	11 367	4 172
Övriga kortfristiga skulder	*26*	1 112	1 402
Summa skulder m.m.		***86 608***	***57 510***
Periodavgränsningsposter	*27*		
Upplupna kostnader		6 735	7 314
Oförbrukade bidrag		10 736	14 529
Övriga förutbetalda intäkter		24	64
Summa periodavgränsningsposter		***17 495***	***21 907***
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		**402 943**	**355 513**
Övriga ansvarsförbindelser	*28*	**28 081**	**34 025**

11.3 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag
(belopp i tkr)

Anslag	Not	Ingående överförings belopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings belopp
Centrala museer: Myndigheter NM med PEW 17 08:001 002	29	-13 970	149 662	135 692	148 508	-12 816

Finansiella villkor enligt RB 2017:	Villkor	Utfall
Utöver tilldelat belopp under anslaget får NMW disponera en anslagskredit	15 586	-12 816
NMW har tillgång till en kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret	35 000	19 009
NMW disponerar under budgetåret en låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten	50 000	37 623
Anslagsposten ska användas till att stärka museets regionala närvaro med minst	2 000	6 507

11.4 Tilläggsuppgifter och noter

TILLÄMPADE REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER
Redovisning för Nationalmuseum (NM) med Prins Eugens Waldemarsudde (PEW) (NMW) följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, FÅB och förordning (2000:606) om myndigheters bokföring, FBF, samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till dessa.
Fakturor understigande 20 tkr exklusive mervärdesskatt har inte bokförts som periodavgränsningsposter per 2017-12-31.
För att möjliggöra jämförbarhet mellan åren har, där så behövs, föregående års siffror räknats om enligt samma principer som årets siffror. I de aktuella fallen framgår detta i respektive not.

Under våren 2017 fick myndigheten i uppdrag från regeringen att avskilja mydighetens verksamhet vid PEW per den 1 juli 2017. Detta innebär att verksamheten vid PEW ingår i myndighetens resultat endast för de första sex månaderna 2017 och redovisas enligt gällande principer. Myndigheten och stiftelsen har under hösten förhandlat om hur delningen skall göras. Enligt den överenskommelse som blev resultatet av förhandlingarna övertar stiftelsen PEW de balanser som förelåg vid delningen till bokfört värde med likvidavräkning den 22 december 2017. I frågan om det balanserade underskottet avtalades att stiftelsen PEW finansierar nettounderskottet t o m 2016 genom ett bidrag till myndigheten, men att inget bidrag lämnas till myndigheten för att täcka underskottet det första halvåret 2017. Myndigheten finansierar istället verksamheten på PEW under första halvåret med myndighetens anslag, vilket för myndighetens del inneburit att en något större del av anslaget än tidigare år har använts till myndighetens verksamhet vid PEW.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR OCH SKULDER
Kundfordringar och övriga fordringar upptas till det belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga omsättningstillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärdet om inte annat anges i not.
Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balans-dagens kurs.

VÄRDEPAPPER
Aktier och andelar värderas till det lägsta av marknadsvärde och nettoförsäljningsvärde.

VARULAGER
Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Avdrag för bedömd faktisk inkurans har gjorts. PEWs varulager per 30 juni har överlåtits till stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde till bokfört värde.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR
Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde överstigande 20 tkr, och en beräknad ekonomisk livslängd om tre år eller längre, definieras som anläggningstillgång. Även objekt som utgör en fungerande enhet och vilkas sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till 20 tkr klassificeras som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan.Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden från och med den månad anläggningen tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider:

• Maskiner och inventarier	5 år
• Datorer	3 år
• Möbler	5-10 år
• Bilar	5 år
• Förbättringsutgifter på annans fastighet (hyresavtaletslängd, max 10 år)	10 år
• Basutställningar	10 år
• Immateriella anläggningstillgångar	3-5 år

Under 2017 har verksamheten vid PEW avskiljts från myndigheten på uppdrag av regeringen. Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde har övertagit PEWs anläggningstillgångar från myndigheten till bokfört värde. Anläggningstillgångar med ett restvärde i myndighetens balansräkning per den sista juni 2017 har redovisats som försäljning till ett värde motsvarande restvärdet, helt avskrivna anläggningstillgångar har redovisats som utrangering i myndigheten.

INKÖP AV KONST
NMW gör inga egna inköp av konst finansierade med anslagsmedel. Alla förvärv sker med hjälp av donationer från externa givare eller från stiftelser anknutna till NMW.
I enlighet med stiftelsernas urkunder och testamenten används stiftelsernas avkastning för att utöka NMW:s konstsamlingar. Stiftelserna förvärvar konsten och donerar den till NMW. NMW fungerar som betalningsförmedlare vid konstförvärven. Från och med 2003 har donerad konst upptagits som en tillgång i balansräkningen. Belopp motsvarande anskaffningsvärdet är upptagna under donationskapital.

REDOVISNING AV BARTERAVTAL
NMW redovisar barteravtal med Svenska Dagbladet och Grand Hotel. Detta innebär att NMW redovisar intäkter av avgifter och motsvarande kostnader i den omfattning som bartern utnyttjats under året.

REDOVISNING PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE
Prins Eugens Waldemarsudde har enligt Förordning (2007:1175) med instruktion för Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde varit en särskild enhet inom myndigheten fram till avskiljandet per den 1 juli 2017. Verksamheten har finansierats med anslag, avgifter och bidrag från stiftelsen. Myndigheten beslutade fr.o.m. 2012 att verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde ska redovisas som en egen resultatenhet.

Under 2015 gav regeringen Knut Weibull i uppdrag att utreda förhållandet mellan NMW och stiftelsen PEW. Utredaren föreslog att verksamheten vid PEW avskiljs från myndigheten och i stället i sin helhet förs över till Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde (stiftelsen).

Regeringen har under 2017 givit myndigheten i uppdrag att per den 1 juli 2017 avskilja verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde från myndigheten (Ku2017/01150/KO). Samtliga balansposter som kunde hänföras till Waldemarsudde har övertagits av stiftelsen till bokfört värde per den 30 juni 2017. PEWs resultat redovisas i myndigheten t.o.m. den 30 juni 2017 enligt de redovisningsprinciper myndigheten tillämpar i övrigt.

ÖVRIGA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Sjukfrånvaro

Myndighetens sjukfrånvaro redovisas under rubriken Personal och kompetensförsörjning punkt 2.2

Lön/ersättning till ledande befattningshavare m.m. samt styrelseuppdrag i statliga myndigheter och aktiebolag

		Lön/ersättning (tkr)	
Myndighetschef		2017	2016
Berndt Arell	Överintendent	1 240	1 218
Ledamöter NM Insynsråd	Övriga uppdrag	2017	2016
Yvonne Gustavsson	SIDA	3	6
	Rikgsgäldskontoret (RKG)		
	Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)		
	Socialstyrelsen		
	Sjöfartsverket		
	E-hälsomyndigheten		
	Expertgruppen för studier i ekonomi (ESO)		
Anders Sylvén	Div. styrelseuppdrag inom Profi Fastighets bolagssfär (32 st)	5	3
Ann Strömberg	-	2	5
Maria Reimer	-	2	0

Inga förmånsersättningar har utbetalats till ledande befattningshavare under 2017.

RESULTATRÄKNING

Not 1	**Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)**	**2017**	**2016**
	Avgiftsintäkter	21 749	30 509
	*- varav 4§ Avgiftsförordningen**	*3 313*	*4 726*
	- varav 3§ 2p NMW:s Instruktion (utlån, depositioner, entréer, visningar)	*13 446*	*19 601*
	- varav 6§ NMW:s Instruktion (konservering)	*39*	*111*
	- varav 6 kap 1§ Kapitalförsörjningsförordningen (sponsring)	*804*	*815*
	- varav 15§ Avgiftsförordningen	*0*	*19*
	- övrigt	*4 148*	*5 237*
	Varuförsäljning med full kostnadstäckning NM	1 066	1 662
	Varuförsäljning med full kostnadstäckning PEW	3 446	6 843
	Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	26 261	39 014

*) I posten 4§ Avgiftsförordningen ingår fakturering av andra myndigheters del i gemensamma resurser och nyttjande av tjänster tillhandahållna av NMW, samt hyresintäkter.

Posten övrigt består av vidarefakturerade lönekostnader till Stiftelsen PEW (3,2 mkr) avseende framförallt restaurang- och fastighetsdrift som utförts av personal anställda av myndigheten samt intäkter från t ex försäljning av packmästeri- och transporttjänster samt reavinst vid försäljning av inventarier.

De minskade avgiftsintäkterna beror framförallt på att intäkter från verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde ingår endast t o m juni.

Not 2	**Intäkter av bidrag (tkr)**	**2017**	**2016**
	Kulturrådet	9	29
	Arbetsförmedlingen	22	14
	Göteborgs Universitet	381	7
	Summa statliga bidrag	*412*	*50*
	NM stiftelser	2 557	2 205
	Ad Infinitum	662	743
	Wiros	680	423
	Stift. Prins Eugens Waldemarsudde	668	138
	Barbro Osher	363	128
	NM Vänner	115	0
	Övriga icke-statliga bidrag	1 101	2 885
	Summa icke-statliga bidrag	*6146*	*6 522*
	Summa intäkter av bidrag	6 558	6 572

I den mån de anknutna stiftelserna har donerat konst till museet redovisas detta under donationskapital.

Not 3	Finansiella intäkter och kostnader (tkr)	2017	2016
	FINANSIELLA INTÄKTER		
	Räntekontot hos RGK	72	144
	Särskilda konton RGK	135	43
	Valutakursvinster	124	240
	Övriga finansiella intäkter	108	0
	Summa	440	427
	FINANSIELLA KOSTNADER		
	Lån hos RGK	14	12
	Räntekontot hos RGK	0	0
	Valutakursförluster	99	162
	Övriga finansiella kostnader	15	2 917
	Summa	128	3 091

Under 2016 betalades knappt tre miljoner kronor i räntekostnad avseende det skadestånd som tilldömdes den f d restauratören i museibyggnaden på Blasieholmen.

Not 4	Kostnader för personal (tkr)	2017	2016
	Lönekostnad exkl. arbetsgivaravg.pensionspremier o andra avgifter enligt lag o avtal	57 767	62 220
	varav lönekostnader till insynsråd och ej anställd personal	*185*	*664*
	Övriga personalkostnader	29 323	31 039
	Kostnader för personal	87 090	93 259

Not 5	Årets kapitalförändring (tkr)	2017	2016
	Resultat varuförsäljning NM	-376	-542
	Resultat varuförsäljning PEW	-246	-221
	Avkastning Barbro Osher	-2	-8
	Resultat PEW	1 018	-1 546
	Avskrivning butiksinredning PEW	-153	-307
	Årets kapitalförändring	239	-2 623

Verksamheten vid Waldemarsudde övergick per 1 juli 2017 till stiftelsen, varför endast sex månaders verksamhet återspeglas i Waldemarsuddes siffror ovan. Under 2017 har verksamheten vid PEW i högre grad finansierats med anslag, vilket också återspeglas i resultatet ovan.
Underskottet i Nationalmuseums butik förväntas öka under evakueringsperioden för att därefter åter vara i balans 3-5 år efter nyöppningen av museibyggnaden på Blasieholmen.

BALANSRÄKNING

Not 6	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar (tkr)	17-12-31	16-12-31
	IB anskaffningsvärde	3 594	2 975
	Utrangerade	-511	-327
	Årets anskaffningar	1 121	946
	UB anskaffningsvärde	4 204	3 594
	IB ack. avskrivningar	-2 778	-2 938
	Utrangerade	382	327
	Årets avskrivning	-214	-167
	UB ack. avskrivning	2 610	-2 778
	Bokfört värde	1 594	816

Not 7	Förbättringsutgifter på annans fastighet (tkr)	17-12-31	16-12-31
	IB anskaffningsvärde	35 907	35 226
	Utrangerade	-16 188	0
	Årets anskaffningar	0	681
	UB Anskaffningar	19 719	35 907
	IB, Pågående anskaffningar	38	38
	Pågående, årets anskaffning	18 441	0
	Rättelse av IB	2 242	0
	UB utgående anskaffningar	20 721	38
	UB anskaffningsvärde totalt	40 440	35 945
	IB ack. avskrivningar	-22 770	-20 014
	Utrangerade	13 530	0
	Årets avskrivning	-2 605	-2 756
	UB ack. avskrivning	-11 845	-22 770
	Bokfört värde	28 595	13 175

Rättelse av IB ovan avser förbättringsutgifter på annans fastighet som i bokslut 2016 felaktigt klassificerades som pågående nyanläggning, jmfr justering av IB not 10, samt en mindre justering av IB avseende 38 tkr.

Not 8	Maskiner, inventarier, installationer m.m. (tkr)	17-12-31	16-12-31
	IB anskaffningsvärde	60 456	61 461
	Rättelse av IB	15	-15
	Överföring	0	58
	Årets anskaffningar	1 214	773
	Utrangerade/avyttrade	-13 254	-1 821
	UB anskaffningsvärde	48 431	60 456
	IB ack. avskrivningar	-51 490	-48 588
	Rättelse av IB	-15	0
	Årets avskrivning	-3 686	-4 723
	Utrangerade/avyttrade	11 652	1 821
	UB ack. avskrivning	-43 539	-51 490
	Bokfört värde	4 892	8 966

Not 9	Kulturtillgångar (tkr)	17-12-31	16-12-31
	IB anskaffningsvärde	277 460	232 145
	Årets anskaffningar	22 320	45 315
	UB anskaffningsvärde	299 780	277 460

Enligt gällande regler har erhållna gåvor av kulturtillgångar fr.o.m. 2003 redovisats som anläggningstillgångar mot donationskapital när beslut om förvärv fattats i Nationalmusei nämnd.

Not 10	Pågående nyanläggningar (tkr)	17-12-31	16-12-31
	IB anskaffningsvärde	8 910	5 053
	Rättelse IB	-2 280	
	Överföring		-58
	Årets anskaffningar	20 039	3 915
	UB anskaffningsvärde	26 669	8 910

Pågående nyanläggningar avser Nationalmuseums del av investeringar i den renoverade byggnaden på Blasieholmen. Rättelse IB avser förbättringsutgift på annans fastighet som felaktigt klassificerades som pågående nyanläggning i bokslut 2016. Jmfr not 7.

Not 11	Varulager (tkr)	17-12-31	16-12-31
	NM	510	865
	PEW	0	2 588
	Varulager	510	3 453

Posten varulager består av t ex egenproducerade böcker, konsthantverk, vykort, affischer och andra profilprodukter som säljs i museibutikerna. Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde har under året övertagit Waldemarsuddes varulager till bokfört värde. Nationalmuseums butik stängde i oktober 2017 och endast ett mindre varulager kvarstår i bokslutet.

Not 12	Övriga fordringar (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Fordran stiftelser	6 456	-199
	Övriga fordringar	54	433
	Summa övriga fordringar	6 510	234

Övriga fordringar är större då en rekvisition av ett större belopp gjordes senare än förra året och fordran kvarstod till strax efter årsskiftet samt ett sentbeslut om ändrad finansiering som inte hann rekvireras innan årsskiftet.

Not 13	Periodavgränsningsposter (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Förutbetalda kostnader	8 012	9 836
	Upplupna bidragsintäkter	87	459
	Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	29	21
	Summa periodavgränsningsposter	8 128	10 316

I förutbetalda hyror 2016 ingick även periodisering av Waldemarsuddes hyror varför balansposten är lägre i år.

Not 14	Avräkning med statsverket (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	13 970	3 844
	Redovisat mot anslag	148 508	164 112
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-149 662	-153 986
	Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	*12 816*	*13 970*
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	770	917
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-62	-147
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	*708*	*770*
	Summa avräkning statsverket	13 524	14 740

Not 15	Värdepapper och andelar (tkr)	17-12-31	16-12-31
	SCA, Serie A	474	474
	Lundberg, serie A	959	959
	Skanska, Serie B	1 329	1 329
	Kinnevik, serie B	999	999
	Likvida medel	227	118
	Summa	3 988	3 879

Aktierna erhölls under 2016 som en testamentsgåva utan särskilda villkor till Nationalmuseum och värderas till nettoförsäljningsvärde.

Not 16	Övriga tillgodohavanden i RGK (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Behållning räntekonto B. Osher	978	983
	Behållning räntekonto Wirosfonden	1 768	1777
	Summa	2 746	2 760

Tillgodohavanden avseende Barbro Osher samt Wirosfonden är medel som enligt gåvobrev ska hållas på separata konton.

Not 17	Myndighetskapital (tkr)	Donationations kapital	Balanserat kapital avgiftsfinansierad verksamhet	Kapitalförändr. enl. RR	Summa
	UB 2016	277 460	283	-2 623	275 120
	IB 2017	277 460	283	-2 623	275 120
	Föregående års kapitalförändring		-2 623	2 623	0
	Årets kapitalförändring	22 320		239	22 559
	Summa årets förändringar	22 320	-2 623	2 862	22 559
	Utgående bal.	**299 780**	**-2 340**	**239**	**297 679**

Not 18	Donationskapital (tkr)	Årets donationer	17-12-31	16-12-31
	Wirosfonden	9 177	86 217	77 040
	Stiftelsen H & ND Qvist	2 911	56 881	53 970
	NM Vänner	3 350	37 121	33 771
	A Hirsch Stiftelse	2 459	18 176	15 717
	Ulla och Gunnar Trygg	410	16 623	16 213
	Barbro Oshers Fond		13 301	13 301
	Övriga	4 013	71 461	67 448
	Donationskapital	22 320	299 780	277 460

Fr.o.m. 2003 har erhållna gåvor av kulturtillgångar redovisats som anläggningstillgångar mot donationskapital. Under året har nedanstående donationer till ett värde överstigande 30 pbb erhållits:

Konstverk	Värde (tkr)	Donator
- KNE17007 ”Edens Lustgård” av Uno Åhrén	3 883	Wiros och NM Vänner
- KNE17009 ”Loggia på Procida” M Rörby	1 599	Wiros

Not 19	Balanserad kapitalförändring (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Avkastning butiken NM	-2 694	-2 153
	Avkastning butiken PEW	0	2 540
	Resultat PEW	-618	-1 084
	Avkastning Barbro Osher	972	980
	Balanserad kapitalförändring	-2 340	283

Avkastningen i butiken PEW avser överskott från krukförsäljningen. Dessa medel disponeras av myndigheten och det balanserade överskottet från varuförsäljningen har under 2017, i samband med avskiljande av Waldemarsudde per den 1 juli, använts för att täcka underskottet i Waldemarsuddes övriga verksamhet.

Not 20	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Ingående balans	229	310
	Årets avsättning	22	-81
	Utgående balans	251	229

Not 21	Övriga avsättningar (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Ingående balans	748	576
	Årets avsättning	162	172
	Utgående balans	910	748

Övriga avsättningar avser lokala omställningsmedel. Dessa utnyttjas för omställningsarbete i enlighet med det avtal om arbetsgivaren tecknat med arbetstagarorganisationerna. Under 2018 står myndigheten inför stora förändringar i o m att verksamheten åter flyttar in i det nyrenoverade museet på Blasieholmen och förhoppningen är att åtminstone 500 tkr kommer att användas i omställningsarbetet under kommande år.

Not 22	Lån i Riksgäldskontoret (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Låneram 50 000		
	Ingående balans	26 471	27 922
	Årets upptagna lån	17 187	5 284
	Årets amorteringar	-6 035	-6 735
	Lån i Riksgäldskontoret	37 623	26 471

Lån i riksgäldskontoret understiger bokfört värde på anläggningstillgångar med 25 mkr. I gränsdragning för renoveringen av museibyggnaden på Blasieholmen har flera fasta och byggnadsanknutna installationer lagts över på hyresgästen, i detta fall eldragningar om 13 mkr, som borde ingå i den övergripande renoveringskostnaden och betalas via kostnadshyran. Diskussioner kring detta påbörjades i slutet av 2017. Resterande 12 mkr avser fakturor som bokförts efter att lån togs upp. De obelånade anläggningstillgångarna utgörs av pågående förbättringsutgifter på annans fastighet och pågående nyanläggningar.

Not 23	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Beviljad räntekontokredit 35 000		
	Utnyttjad räntkontokredit	19 009	19 353

Not 24	Kortfristiga skulder till andra myndigheter (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	17 498	6 112

Den kraftiga ökningen beror på skulder till Statens Fastighetsverk avseende vidarefakturerde investeringar i samband med renoveringen av museibyggnaden på Blasieholmen.

Not 25	Leverantörsskulder	17-12-31	16-12-31
	Övriga kortfristiga skulder	11 367	4 172

Ökningen beror framförallt på ökade inköp inför inflyttningen i nya Nationalmuseum och en sen hyresbetalning.

Not 26	Övriga kortfristiga skulder (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Personalens källskatt	1 112	1 365
	Övriga kortfristiga skulder	0	37
	Summa övriga kortfristiga skulder	1 112	1 402

Not 27	Periodavgränsningsposter - Upplupna kostnader (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Upplupna semesterlöner och löner inkl sociala avgifter	5 741	6 468
	Övriga upplupna kostnader	994	846
	UB	6 735	7 314
	Oförbrukade bidrag (tkr)	**17-12-31**	**16-12-31**
	statliga bidrag *varav*	407	603
	- *Kulturrådet*	*348*	*357*
	- *Göteborgs universitet*	*0*	*187*
	- *Statens fastighetsverket*	*50*	*50*
	- *Övriga statliga bidrag*	*9*	*9*
	Icke-statliga bidrag *varav*	10 328	13 926
	- *Ulla o Gunnar Trygg*	*4 509*	*4 832*
	- *Wirosfonden*	*1 380*	*1 737*
	- *Ad Infinitum*	*1 365*	*2 027*
	- *NM Vänner*	*851*	*883*
	- *Övriga icke-statliga bidrag*	*2 223*	*4 447*
	Oförbrukade bidrag	10 736	14 529

Minskningen av de utomstatliga oförbrukade bidragen beror på att Waldemarsuddes bidrag inte ingår i posten 2017-12-31.

Förväntad förbrukning av inomstatliga bidrag, tkr:	
0-3 mån	0
4-12 mån	117
1-3 år	170
över 3 år	120
	407

Övriga förutbetalda intäkter (tkr)	17-12-31	16-12-31
Hyresintäkt	24	24
Museiverksamhet	0	40
Summa övriga förutbetalda intäkter	24	64
Summa periodavgränsningsposter	17 495	21 907

Not 28	Övriga ansvarsförbindelser (tkr)	17-12-31	16-12-31
	Ansvarsförbindelse	28 081	34 025

Ansvarsförbindelsen avser det betalningsansvar som skulle uppkomma om två hyreskontrakt avseende magasin sägs upp innan de hyresgästanpassningar som hyresvärden gjort är helt återbetalda efter tio år. Ansvarsförbindelsens storlek minskar i takt med den tilläggshyra som erläggs kvartalsvis till dess att hyresgästanpassningen är helt återbetald.

Not 29	Redovisning mot anslag (tkr)	2017	2016
	Intäkter av anslag i resultaträkningen	148 447	163 965
	Utgifter i anslagsredovisningen	-148 508	-164 112
	Förändring av semesterlöneskuld	62	147
	Summa	0	0

Regeringsbeslut 35 (2015-12-17), Ku2013/02361/KI. Ku2015/02965/LS (delvis), Regeringsbeslut 9 (2016-12-01), Ku2016/02398/KO

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Stiftelser med anknuten förvaltning

Nationalmuseum förvaltar 17 stiftelser. Sammanlagt uppgick marknadsvärdet på stiftelsernas placeringar 2016-12-31 till 211 mkr (208 mkr). Stiftelserna har under 2016, i enlighet med donatorernas vilja, delat ut 8 310 tkr (5 925 tkr) för inköp av konst till Nationalmuseum och bidrag till museets verksamhet.

Övriga stiftelser

Utöver stiftelser med anknuten förvaltning finns fyra stiftelser som förvaltas av banker i enlighet med donators vilja men där avkastningen kan användas av Nationalmuseum för inköp av konst och bidrag till Nationalmuseums verksamhet. Dessa stiftelser har under 2016 delat ut 7 828 tkr (7 432 tkr).

11.5 Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter	26 261	39 014	44 708	38 340	44 222
Beräknade avgiftsintäkter enligt regleringsbrev	29 100	34 850	43 000	37 300	38 600
Låneram					
Beviljad låneram	50 000	50 000	50 000	30 000	25 000
Utnyttjad låneram	37 623	26 471	27 922	28 013	19 581
Räntekonto RGK					
Beviljad kontokredit	35 000	25 000	15 000	15 000	15 000
Maximalt utnyttjad kontokredit	27 326	33 783 *	11 429	2 714	-
Ränteintäkter	72	144	29	31	200
Räntekostnader	0	0	3	3	-
Anslagskredit					
Beviljad anslagskredit	15 586	15 399	4 285	4 263	4 155
Utnyttjad anslagskredit	12 816	13 823	3 843	2 775	3 403
Anslagssparande					
Utgående överföringsbelopp	0	0	-	-	-
Kapitalförändring:					
Årets kapitalförändring	239	-2 623	-1 123	-2 578	-1 177
Balanserad kapitalförändring	-2 340	283	1 406	3 984	5 161
Anställda					
Medelantal anställda	135	155	154	170	178
Årsarbetskrafter	120	132	130	144	160
Driftkostnad per årsarbetskraft, kr	1 457	1 529	1 470	1 293	1 195

**) Maximalt utnyttjad räntekontokredit baseras på kontosaldo efter en felaktig tömning på 16 871 tkr gjord av Nordea 2016-10-10, rättad 2016-10-14.*

Undertecknande

NATIONALMUSEUM ÅRSREDOVISNING 2017
DNR: 1.3.3-27-2018

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm, 22 februari 2018

Birgitta Castenfors
Tf Överintendent och myndighetschef
Nationalmuseum